

OPINNÄYTETYÖ

Nuoret aikuiset maaseutua kehittämässä:
Leader-toimintaan osallistumisen monet mahdollisuudet

Anni-Mari Isoherranen

Yhteisöpedagogi YAMK
(90 op)

Arvioitavaksi jättämisaika
11/2022

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Yhteisöpedagogi YAMK

Tekijä: Anni-Mari Isoherranen
Opinnäytetyön nimi: Nuoret aikuiset maaseutua kehittämässä: Leader-toimintaan osallistumisen monet mahdollisuudet
Sivumäärä: 58 ja 8 liitesivua
Työn ohjaaja: Kimmo Lind
Työn tilaaja: Keskipiste-Leader ry

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, miten maaseudulla asuvia nuoria aikuisia tavoitetaan parhaiten ja saadaan heidät kiinnostumaan alueen kehittamisestä. Tavoitteena oli myös löytää nuoria aikuisia kiinnostavia tapoja osallistua Leader-toimintaan ja oman kotiseudun kehittämiseen.

Opinnäytetyön tilaaja oli maaseudun kehittämissyhistys Keskipiste-Leader ry, joka toimii kahdeksan kunnan alueella Nivala-Haapajärven ja Haapaveden-Siikalatvan seutukunnissa Pohjois-Pohjanmaalla. Toiminnan taustalla on Euroopan Unionin maaseuturahasto, jonka varoja Leader-ryhmät ohjaavat paikallisesti yhteisöille ja yrityksille maaseudun elinvoimaisuuden lisäämiseksi.

Opinnäytetyön kohderyhmänä olivat 18-29 -vuotiaat Keskipiste-Leaderin alueella asuvat tai siellä aiemmin asuneet nuoret aikuiset. Opinnäytetyössä toteutettiin sähköinen alkukartoituskysely, jonka pohjalta järjestettiin kaksi ideatyöpajaa verkkoympäristössä yhdessä kohderyhmän kanssa.

Opinnäytetyön tulosten perusteella sosiaalinen media koettiin parhaimmaksi tavaksi tavoittaa nuoret aikuiset. Tärkeää on ottaa monipuolisesti erilaisia sosiaalisen median kanavia käyttöön sekä valita viesti kohderyhmän mukaan. Sosiaalisen median yhteistyö ja vaikuttajamarkkinointi ovat myös keinoja, joilla pystytään luomaan nuoria aikuisia kiinnostavaa sisältöä. Nuorilla aikuisilla voi olla myös tärkeä rooli positiivisten maaseutukuvien luomisessa sosiaalisen median alustoilla.

Nuorten aikuisten tavoittaminen ja kiinnostuksen herättäminen on olennaista, minkä jälkeen heitä voi lähteä kannustamaan alueen kehittämiseen omaehtoisesti. Kaupunkiaktivismista tutut keinot tai esimerkiksi ilmastoteemaan liittyvä osallistava hanke voivat olla esimerkkejä osallistumisen tavoista. Myös muualla asuvat nuoret aikuiset on tärkeä huomioida Leader-toiminnassa, sillä hekin ovat kiinnostuneita omasta kotiseudustaan ja sen kehittamisestä. Tärkeintä on jatkaa yhteydenpitoa heidän muuttaessa muualle, kuunnella heidän toiveitaan ja ottaa heidät mukaan alueen kehittämistoimiin digitaalisia ratkaisuja hyödyntäen.

Opinnäytetyön tulokset ovat hyödynnettävissä osana Keskipiste-Leaderin toimintaa uuden EU-ohjelmakauden 2023-2027 alkaessa. Tuloksia voivat hyödyntää myös muut Leader-ryhmät niin Suomessa kuin Euroopassa.

Asiasanat: nuoret aikuiset, maaseutu, maaseudun kehittäminen, Leader, osallistuminen

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Community Educator, Master of Humanities

Author: Anni-Mari Isoherranen

Title: Young adults in rural development: Many possibilities of participating in Leader approach

Number of Pages: 58 and 8 attachment pages

Supervisor: Senior Lecturer Kimmo Lind

Commissioned by: LAG Keskipiste-Leader

The objective of this study was to explore the best methods to reach young adults who live in the countryside and make them interested in the development of the area. Another objective was to search for methods to engage young adults in the Leader approach and development of their own home area.

This study was commissioned by the Local Action Group Keskipiste-Leader, which works in the areas of eight municipalities in Nivala-Haapajärvi and Haapavesi-Siikalatva subregions in Northern Ostrobothnia in Northern Finland. In the background of the activities, there is the European Agricultural Fund for Rural Development, and Local Action Groups distribute the funds at the local level for communities and businesses in order to increase the vitality of rural areas.

The focus group of this study was 18–29-year-old young adults who live or have lived in the area of Keskipiste-Leader. The data were collected through an electronical query and two online workshops together with the focus group.

The results suggest that the best way to reach young adults is social media. It is important to use multiple channels of social media and create the message content by the target audience. Social media co-operation and influencer marketing are also good ways to create content that interests young adults. Young adults may also have a significant role in creating a positive image of rural areas in social media.

The findings indicate that, firstly, it is important to reach young adults and make them interested and, secondly, encourage them to develop the area on the basis of their own needs. Examples of ways of participation can be methods familiar from urban civic activism as well as a participatory climate-themed project. Moreover, it is important to take into consideration young adults that live elsewhere in the Leader approach, because they, too, are interested in their home area and developing it. Most important is to keep in touch with them, listen to their wishes and engage them in developing the area by using digital solutions.

Keskipiste-Leader can use the results of this theses in its future work in the new EU programme period 2023–2027. The results are also useful for other LAGs in Finland and in Europe.

Keywords: young adults, rural, rural development, Leader, participation

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	6
2	TOIMINTAYMPÄRISTÖN KUVAUS	8
	2.1 Maaseudun kehittämissyhdystys Keskipiste-Leader ry	8
	2.2 Keskipiste-Leaderin alue	9
	2.3 Nuoret Keskipiste-Leaderin toiminnassa.....	9
	2.4 Kuihtuva vai kiinnostava maaseutu?	11
3	KÄSITTEIDEN AVAUS JA TIETOPERUSTA	13
	3.1 Yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen, Leader-toiminta.....	13
	3.2 Osallistuminen ja kansalaistoimijuus.....	15
	3.3 Nuori, aikuinen vai nuori aikuinen?	17
4	KEHITTÄMISTYÖN MENETELMÄT JA PROSESSIN KUVAUS	19
	4.1 Toimintatutkimus lähestymistapana	19
	4.2 Alkukartoitus sähköisellä kyselyllä	20
	4.3 Ideatyöpaja.....	21
	4.4 Toinen ideatyöpaja.....	23
	4.5 Opinnäytetyön eettisyys.....	24
5	TULOKSET	26
	5.1 Kyselyn tuloksia	26
	5.2 Ideatyöpajan tuloksia	33
	5.3 Toisen ideatyöpajan tuloksia	36

6	POHDINTA JA ARVIOINTI	41
6.1	Nuorten aikuisten tavoittaminen	41
6.2	Osallistumisen tavat ja mahdollisuudet	44
6.3	Mualla asuvat nuoret aikuiset	47
6.4	Arviointi.....	48
6.5	Tulosten hyödynnettävyys ja levittäminen	50
	LÄHTEET	53
	LIITTEET	59

1 JOHDANTO

Leader-toimintatapa on yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen toimintamalli erityisesti maaseutualueilla ympäri Eurooppaa. Leader-toiminnan ydintä on paikallisten asukkaiden tarpeiden tunnistaminen ja kuuleminen osana alueen (maaseudun) kehittämistä sekä heidän aktivoimisensa kehittämistyöhön. (Leader Suomi 2022a.)

Pohjois-Pohjanmaan eteläisellä alueella toimiva Leader-yhdistys Keskipiste-Leader on ollut pitkään edelläkävijä erityisesti nuorten aktivoinnissa ja kehittänyt erilaisia toimintamalleja siihen, miten nuoret voivat osallistua omaehtoisesti oman elinympäristönsä kehittämiseen (tarkemmin luvussa 2.3). Kehittämistyön tuloksia on esitelty hyvinä käytäntöinä myös muille Leader-ryhmille ja niitä on otettu käyttöön useissa ryhmissä niin Suomessa kuin Euroopassa.

Käytössä olevat toimintamallit näyttäisivät olevan hyviä erityisesti 13-20 -vuotiaiden nuorten aktivoimiseen, mutta yli 20 -vuotiaita nuoria ne eivät tavoita yhtä hyvin. 20-30 -vuotiaista voidaan puhua myös nuorina aikuisina. Keskipiste-Leader on tunnistanut tarpeen etsiä nimenomaan nuorille aikuisille sopivia tapoja osallistua alueen kehittämiseen. Valmiita, tälle kohderyhmälle kohdennettuja osallistumisen ja vaikuttamisen malleja on hyvin vähän saatavilla.

Esimerkiksi kunnissa ja oppilaitoksissa nuorten osallisuuteen ja vaikuttamiseen liittyvät käytännöt keskittyvät toisen asteen opiskelijoihin ja sitä nuorempiin, kuten oppilas- ja opiskelijakuntien toiminta, nuorisovaltuustot ja muut nuorten vaikuttaja- tai osallisuusryhmät. Nuorten aikuisten osallisuudesta puhutaan pääsääntöisesti vain erilaisiin tukipalveluihin (koulutus, työllisyys) liittyen. Maaseudun kehittämisen ympäristössä keskustelu nuorista aikuisista liittyy yleensä nuoriin viljelijöihin.

Nuorten aikuisten tavoittaminen yhtenäisenä kohderyhmänä on myös haastavaa. Keskipiste-Leader kohtaa alueensa alle 20-vuotiaita hyvin ja kattavasti oppilaitoksissa säännöllisen yhteistyön avulla. Nuoret saavat tietoa Leader-toiminnasta ja heitä innostetaan omaehtoiseen kehittämistoimintaan, kuten Nuoriso Leader -hankkeiden toteuttamiseen. Alueella ei kuitenkaan ole korkea-asteen oppilaitoksia, joissa yli 20-vuotiaita voitaisiin tavoittaa kootusti. Miten nuorille aikuisille saataisiin parhaiten tiedotettua Leader-toiminnan mahdollisuuksista ja aktivoitua heitä oman elinympäristön kehittämiseen entistä enemmän?

Nuoria aikuisia voidaan pitää maaseudun kehittämisen ja elinvoimaisuuden kannalta merkittävänä kohderyhmänä ja siksi heidät tulisi huomioida omana, erillisenä ryhmänä toimenpiteitä

suunniteltaessa. Esimerkiksi Kiilakoski (2016) muistuttaa, että maaseudulla asuu merkittävä joukko nuoria aikuisia ja heidän tarpeensa ja toiveensa olisi tärkeää ottaa huomioon. Maaseudun nuoria aikuisia tutkitaan kuitenkin melko vähän (Hokkanen 2004, 6; Tikkanen 2018, 13).

Tämän opinnäytetyön kohderyhmänä ovat Keskipiste-Leaderin alueella asuvat 18-29 -vuotiaat nuoret aikuiset. Opinnäytetyön tavoitteena on:

- selvittää tapoja, joilla nuoria aikuisia tavoitetaan kohdennetusti ja saadaan kiinnostumaan alueen kehittämistä ja Leader-toiminnasta
- löytää yhteiskehittämisen avulla nuoria aikuisia kiinnostavia tapoja osallistua Leader-toimintaan ja alueen kehittämiseen yleensä.

Kehittämistyön avulla on mahdollista saada kattavammin alueen asukkaiden, erityisesti nuorten, ääntä kuuluviin.

Mielenkiintoista on myös, että viime aikoina on ollut havaittavissa nousevaa kiinnostusta maaseudulla asumista kohtaan. Maaseudun Tulevaisuuden pääkirjoituksessa 31.1.2022 nostetaan esille havainto, jonka mukaan maailmanlaajuiset trendit vaikuttavat nyt toiseen suuntaan aiemmin vallinneen kaupungistumisen megatrendin sijaan ja erityisesti nuoret haaveilevat asumisesta maalla. Kuhmonen, Luoto & Turunen (2014, 108) esittävät, että maaseudun elinvoimaisuus perustuu sen kilpailukykyyn sekä yrittämiseen että asumisen ympäristönä. He kannustavat tukemaan nimenomaan nuorten tulevaisuusajattelua, sillä he pitävät omista tulevaisuuden haaveistaan motivoituneita nuoria tärkeänä tekijänä maaseudun kilpailukykyyn parantamisessa erityisesti syvällä maaseudulla (mt., 108). Nuorten aikuisten kiinnostuminen alueen kehittämistä voisi siis vaikuttaa positiivisesti alueen hyvinvointiin ja elinvoimaisuuteen muillakin tavoin, esimerkiksi yrittäjyyden kautta. Tärkeää olisi löytää juuri nuoria aikuisia kiinnostavat osallistumisen tavat ja liittää ne osaksi paikallista kehittämistyötä.

Myös Euroopan Unionin nuorisostrategian 2019-2027 tavoitteena on varmistaa, että kaikilla nuorilla on mahdollisuudet yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja kansalaistoimintaan (European Youth Portal 2022). Nuorisostrategia haluaa myös edistää maaseudun positiivista imagoa sekä turvata erityisesti maaseutualueiden nuorten yhtäläiset mahdollisuudet osallistua aktiivisesti päätöksentekoprosesseihin (Youth Goals 2022).

On siis perusteltua, että maaseudun nuorten aikuisten näkemykset huomioidaan alueen kehittämisessä ja siihen tämä opinnäytetyö esittää ratkaisuja.

2 TOIMINTAYMPÄRISTÖN KUVAUS

2.1 Maaseudun kehittämissyhdistys Keskipiste-Leader ry

Opinnäytetyön tilaajana on työnantajani Keskipiste-Leader ry. Keskipiste-Leader ry on maaseudun kehittämissyhdistys, joka toimii kahdeksan kunnan alueella Nivala-Haapajärven ja Haapaveden-Siikalatvan seutukunnissa (Keskipiste-Leader 2022a). Leader-ryhmien toiminnan taustalla on Euroopan Unionin maaseuturahasto, ja niiden pääasiallinen tehtävä on ohjata maaseuturahaston varoja paikallisesti alueen yhteisöille ja yrityksille alueiden elinvoimaisuuden ja hyvinvoinnin lisäämiseksi. Suomessa Leader-ryhmiä on tällä hetkellä 54. (Leader Suomi 2022a.)

Jokainen Leader-ryhmä laatii toimintansa ja rahoituskehityksen perustaksi kehittämissuunnitelman eli strategian, joka on voimassa aina seitsemän vuotta yhden EU-ohjelmakauden ajan. Kehittämissuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet pohjautuvat alueen toimijoiden tarpeisiin ja toiveisiin. Leader-ryhmien toiminnan painotukset siis vaihtelevat alueittain. Keskipiste-Leaderin ohjelmassa on käytännössä aina ollut kaksi vahvaa kärkeä – elinkeinotoiminnan edistäminen sekä nuoret. Toimintatapoja on kehitetty vuosien varrella. (Keskipiste-Leader 2022a.)

Keskipiste-Leader myöntää rahoitusta yleishyödyllisille tai elinkeinotoimintaa edistäville kehittämissuunnitelmiin, yrityksille sekä nuorten omiin hankkeisiin. Keskipiste-Leaderin tehtävänä on myös aktivoida alueen toimijoita kehittämään kotiseutua sekä neuvua tukihakemusten valmistelussa ja hankkeiden toteuttamisessa. Keskipiste-Leaderin toimintaan voivat osallistua kaikki alueen asukkaat. (Keskipiste-Leader 2022d.)

Vuosien 2014-2021 aikana Keskipiste-Leader on ohjannut maaseuturahaston Leader-rahoitusta alueelleen yhteensä noin 7,8 miljoonan euron edestä. Yhteisöjen hankkeita on tuettu 161 kpl ja yrityshankkeita 171 kpl. Vuoden 2021 toimintakertomuksessa nostetaan hyvinä esimerkkeinä rahoitetuista hankkeista muun muassa erilaiset reitistöhankeet sekä yhteisten kokoontumistilojen kunnostamiset, nuorten vapaa-ajanviettopaikkojen rakentamiset, maataloudessa tai teollisuudessa tarvittavat innovaatiot sekä yrittäjien välinen yhteistyö. (Keskipiste-Leader 2022c, 4-5, 20.)

Keskipiste-Leader on myös kehittänyt EU-pohjaisiin rahoituksiin verrattuna yksinkertaisia ja helppoja omia rahoitusvälineitä, jotka ovat olleet käytössä osittain jo yli kymmenen vuoden

ajan. Nämä nuorille, yhteisöille ja yrityksille suunnatut rahoitukset on tarkoitettu pienille hankkeille ja niitä toteutetaan vuosittain keskimäärin sata. (Keskipiste-Leader 2022c, 13.)

2.2 Keskipiste-Leaderin alue

Suomen ympäristökeskuksen (2022) paikkatietopohjaisen kaupunki-maaseutuluokituksen mukaan Keskipiste-Leaderin alue on kokonaisuudessaan joko ydinmaaseutua tai harvaan asuttua maaseutua. Ydinmaaseudulla tarkoitetaan erityisesti vahvoja alkutuotannon alueita tai suhteellisen tiiviisti asuttua maaseutua, joka sijaitsee kauempana suurista keskuksista. Asutus on keskittynyt kirkonkyltiin ja keskikokoisiin keskuksiin muodostaen suhteellisen tiheän pienten taajamien verkoston. Harvaan asutulla maaseudulla elinkeinorakenne on yksipuolinen ja määrittelynsä mukaisesti väestömäärältään harvaan asuttua. Alueet sijaitsevat kaukana isoista keskuksista ja taajamien väliset matkat ovat pitkiä. (Suomen ympäristökeskus 2020.)

Vuoden 2021 lopussa alueella oli asukkaita yhteensä 40760 (Tilastokeskus 2022). Alle 18-vuotiaiden osuus asukkaista oli 24 %, mikä on valtakunnallista keskiarvoa enemmän (19,8 %). Opinnäytetyön kohderyhmänä olevia 18-29-vuotiaita nuoria aikuisia asui alueella 4273, mikä on noin 10 % alueen asukkaista. Koko maassa nuorten aikuisten osuus oli 13,9 % väestöstä. (Tilastokeskus 2022.)

Keskipiste-Leaderin alueella on lukio joka kunnassa Pyhäntää lukuun ottamatta (Opintopolku 2022) ja ammatillista opetusta tarjoavan Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä JEDUn toimipisteet neljässä kunnassa (Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä JEDU 2022). Lisäksi alueella toimivat Haapaveden Opisto ja Reisjärven kristillinen kansanopisto. Tutkintoon valmistavaa korkeakouluopetusta ei alueella ole, joten nuoret muuttavat usein alueelta muualle opiskelemaan.

Elinkeinoista maa- ja metsätalouden osuus (14 %) on koko maahan (2,7 %) verrattuna merkittävä ja sitä pidetään jatkojalostuksen ohella alueen elinkeinojen tukijalkana, palvelusektorin ollessa kuitenkin alueella suurin työllistäjä (55 %). Myös yrittäjyys on alueella vahvaa. (Keskipiste-Leader 2022e, 9.)

2.3 Nuoret Keskipiste-Leaderin toiminnassa

Kuluvalla EU-ohjelmakaudella 2014-2020 (+ siirtymäkausi 2021-2022) Keskipiste-Leaderin toiminnassa on nuorten osalta korostettu nuorten osallistumista: nuoret eivät ole passiivinen

toiminnan kohde vaan alueen nuoret osallistuvat itse aktiivisesti alueen kehittämiseen ja Leader-yhdistyksen toimintaan (Keskipiste-Leader 2014, 12, 19). Keskipiste-Leaderilla on ollut yhdessä Rieska-Leaderin kanssa kehitetty nuorten oma Nuoriso Leader -rahoitusväline käytössä vuodesta 2010 lähtien. Rahoitus on tarkoitettu 13-25 -vuotiaiden nuorten itse suunnittelemiin ja toteuttamiin pieniin hankkeisiin, kuten yhteisten harrastusvälineiden hankkimiseen tai nuoren oman yrityksen perustamiseen. Nuoriso Leader -rahoitus on nostettu maaseudun 100 sosiaalisen innovaation joukkoon ja on nykyään käytössä usealla Leader-alueella. (Kattilakoski, Rantamäki & Heinäaro 2022, 51.)

Keskipiste-Leaderin sääntöjen mukaan Leader-hallituksen 15 jäsenestä vähintään yksi on alle 25 -vuotias. Kuluvalle ohjelmakaudella näiden edellä mainittujen toimintojen tueksi ja kehittämiseksi on perustettu nuorten oma työryhmä, joka suunnittelee ja toteuttaa nuorten näköistä toimintaa Leader-yhdistyksessä. Nuoret toimivat myös viestinviejinä Leader-ryhmän ja alueen nuorten välillä, molempiin suuntiin. Nuorilla on mahdollisuus osallistua myös kansainväliseen hanketoimintaan. (Keskipiste-Leader 2022b.)

Suunnitelmissa ja strategiassa toimenpiteet kohdistuvat noin 13-25 -vuotiaisiin, joka on esimerkiksi Nuoriso Leader -rahoituksen kohderyhmä. Käytännössä Keskipiste-Leaderin nuorten toimintoihin osallistuvat kuitenkin yläkouluikäiset sekä toisen asteen opiskelijat eli alle 20-vuotiaat. Alueella asuvat 20-30 -vuotiaat voivat kuitenkin olla Leader-toiminnan kohteena tai toiminnassa mukana muiden teemojen kautta. Leader-yritystuen saajissa voi olla nuoria yrittäjiä ja hankkeita toteuttavissa yhteisöissä voi olla mukana nuoria aktiiveja. Joka tapauksessa Leader-toiminnan avulla parannetuista palveluista ja elinympäristöstä hyötyvät välillisesti kaikki alueen asukkaat.

Osana tuleva EU-ohjelmakauden 2023-2027 valmistelua on noussut esiin ajatus siitä, miten Keskipiste-Leader voisi huomioida alueen nuoret aikuiset eli 20-30 -vuotiaat toiminnassaan paremmin ja kohdennetusti. Keskipiste-Leader kamppailee väestön vähenemisen kanssa, kuten moni muukin maaseutualue, joten työkaluja veto- ja pitovoiman edistämiseksi tarvitaan.

Alueen elinvoimaisuuden kannalta on tärkeää, että juuri nuoret aikuiset viihtyvät alueella ja perustavat perheitä. Myös Kuhmosen ym. (2014, 7) mukaan nuorten tekemät valinnat muun muassa asumisen ja toimeentulon ansaitsemisen suhteen ovat maaseudun tulevaisuuden kannalta merkittäviä ja tulevaisuuden syntymisen ytimessä. Ei siis ole liioiteltua, että maaseudun

nuorten aikuisten toiveisiin ja mahdollisuuksiin toimia kiinnitetään huomiota entistä tarkemmin.

2.4 Kuihtuva vai kiinnostava maaseutu?

Tikkanen (2018, 65) kuvailee, kuinka suomalaista maaseutua esitellään usein kuihtuvana alueena, joka ei houkuttele asuinpaikkana. Erityisesti median kautta voi helposti syntyä mielikuva, että maaseutu tarkoittaa vain tyhjenevää ja taantuvaa aluetta (Honkaniemi, Lundström & Viinamäki 2019, 19). Ainakin väestön väheneminen maaseuduilla on totta. Aluetutkija Timo Aro kertoo Hietamiehen (2020) artikkelissa, kuinka sotien jälkeen alkanut voimakas maaltamuutto on jatkunut näihin päiviin asti. Aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI:n ennusteen mukaan Suomen väestönkasvu keskittyy jatkossakin suuriin kaupunkeihin sekä kaupunkien kehysalueille. Toisaalta koko maan väestönkehitys perustuu tulevaisuudessa ainoastaan vieraskielisen väestön kasvuun. (MDI 2021.)

Hyyryläinen & Rynnänen (2018) puhuvat maaseutuun liittyvistä mielikuvista sekä maaseutukuvista, joilla on käsitteellinen ero. Maaseutuun liittyvät mielikuvat ovat jokaisen henkilökohtaisia, jotka perustuvat omakohtaisiin kokemuksiin ja ympäristön virikkeisiin. Maaseutukuva puolestaan on julkisuuteen jaettu yhteisöllinen kuvaus maaseudusta, joka usein sekoittuu ihmisten omiin maaseutumielikuviiin. (mt., 24-25.)

Maaseutu ja kaupunki asetetaan usein vastakkain erilaisissa keskusteluissa, vaikka se onkin sellaisenaan lieventynyt. Nostalgisuus liitetään usein myös yhteisölliseen maaseutukuvaan, ja sen vastaparina on moderni kaupunkiympäristö. Uutena teemana on nousemassa maaseudun merkitys kaupunkivetoisessa taloudessa kestävän kehityksen näkökulmasta. (Hyyryläinen & Rynnänen 2018, 29-34.)

Ennen koronaa laaditun Maaseutubarometrin (Luonnonvarakeskus 2020) mukaan 61 % vastaajista yhdistää maaseutuun hyvän elämän mielikuvan. Maaseutuun liittyy paljon positiivisia mielikuvia, kuten luonto, vapaus, viihtyisyys ja aitous. Lisäksi maaseutu mielletään yhä enemmän tulevaisuuden voimavaraksi. (mt.)

Joka tapauksessa maaseutu on mainettaan houkuttelevampi asuinpaikka. Tikkasen (2018, 62) tutkimuksen mukaan nuoret aikuiset miehet viihtyvät asuinpaikassaan maaseudulla, koska

siellä on mahdollisuudet mieleiseen työhön ja vapaa-aikaan riittävässä määrin. Myös Honkaniemen ym. (2019, 30) mukaan maaseutu vetoaa juuri nuoriin aikuisiin, jopa sellaisiin, jotka eivät välttämättä itse asu maaseudulla.

Kuhmonen ym. (2014) ovat tutkineet nuorten aikuisten tulevaisuuskuvia maaseudun kehittämistyön lähtökohtana. Tutkimuksen mukaan suurin osa (75 %) koko Suomen nuorista aikuisista sijoitti unelmatulevaisuutensa maaseudulle ja noin puolet piti jotain maaseudulle sijoittuvaa tulevaisuuskuvaa hyvin todennäköisenä osana omaa tulevaisuuttaan (mt., 107). Luonnonvarakeskuksen (2020) kokoaman Maaseutubarometrin mukaan alle 25-vuotiaista nuorista joka viides pitää maaseutua toiveasuinpaikkana.

Myös Kunnallissalan kehittämissätiön (2021) kyselytutkimuksen mukaan yli 700 000 suomalaista harkitsee muuttoa lähivuosina, mutta vain kolmannes toivoo tulevalta asuinpaikaltaan kaupunkimaisuutta. Koronakriisin myötä maaseutua pidetään entistä enemmän turvallisenä arjen ja asumisen paikkana myös sellaisten keskuudessa, joilla ei ole henkilökohtaista yhteyttä maaseutuun (Björn & Pöllänen 2020, 109).

Ennen koronaa noin 20 % palkansaajista teki etätöitä säännöllisesti ja noin 5 % päivittäin, mutta koronan vuoksi yli miljoona suomalaista siirtyi etätöihin (Ala-Kyyny 2020, 3). Moni siirtyi etätöihin nimenomaan maaseudulle esimerkiksi vapaa-ajan asunnoille (Vaasan yliopisto 2020).

Laasasenahon (2020) mukaan asiantuntijatyön rooli voi vahvistua maaseudulla ja maaseutu voi saada uusia asukkaita etätöitä tekevästä. Koronaepidemian alkuvaiheessa asiantuntijat arvioivat, että korona-ajan etätöskentely voisi tasata asuinpaikkojen ja alueiden välisiä eroja. Hyvät valokuituyhteydet omaava maaseudun kylä voisi olla jopa paremmassa asemassa työnteon sujuvuutta arvioitaessa verrattuna kaupunkeihin, jossa mobiilidatayhteydet voivat pätkiä tai ruuhkautua. (Vaasan yliopisto 2020.)

Myös vastakkaisia kokemuksia löytyy. Oksan (2021, 68) tekemän tutkimuksen mukaan tutkimukseen osallistuneet, ydinmaaseudulla sijaitsevalla paikkakunnalla etätöitä tehneet eivät olleet kiinnostuneita muuttamaan maaseudulle pysyvästi. Siten etätö ei välttämättä ratkaise väestön vähenemisestä kamppailevien maaseutukuntien haasteita. Joka tapauksessa paikkariippumattoman työn merkitys tulee kasvamaan yhteiskunnassa (Lehtonen & Vihinen 2020, 104) ja se tuo lisää mahdollisuuksia myös maaseudulle, kunhan ilmiöön tartutaan ja sitä ryhdytään edistämään strategisella otteella (Tantarimäki 2020, 97).

3 KÄSITTEIDEN AVAUS JA TIETOPERUSTA

3.1 Yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen, Leader-toiminta

Opinnäytetyön kantavana ajatuksena on asukkaiden (nuorten aikuisten) omaehtoinen osallistuminen oman asuinalueen ja elinympäristön kehittämiseen. Puhutaan yhteisölähtöisestä paikallisesta kehittämisestä.

Jäniksen (2018, 110) mukaan yhteisölähtöisellä paikallisella kehittämisellä tarkoitetaan EU:sta peräisin olevaa Community-Led Local Development (CLLD) – toimintatapaa, jonka vakiintunut termi EU:n maaseutupolitiikassa on Leader-toimintatapa. Yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen on työkalu, jolla asukkaita ja muita toimijoita osallistetaan kehittämään ratkaisuja paikalliseen sosiaalisiin, ympäristöllisiin ja taloudellisiin haasteisiin (mt., 110).

Alun perin Leader-toimintatapa luotiin 1990-luvulla vastamaan jollain tasolla epäonnistuneisiin tapoihin hoitaa maaseudun haasteita ylhäältä alaspäin. Lyhenne ”LEADER” tulee ranskan-kielisistä sanoista "Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale”, joka tarkoittaa vapaasti käännettynä yhdyssiteitä maaseudun talouden kehittämiseen tehtävien toimien välillä. Näillä yhdyssiteillä tarkoitettiin nimenomaan kansalaistoimijoiden, yksityisen sektorin ja hallinnon verkostoja, joiden pohjalta luotiin paikalliset toimintaryhmät (englanniksi Local Action Group LAG) eli Leader-ryhmät kehittämään maaseutua toimijalähtöisesti, alhaalta ylöspäin. (ENRD 2021.)

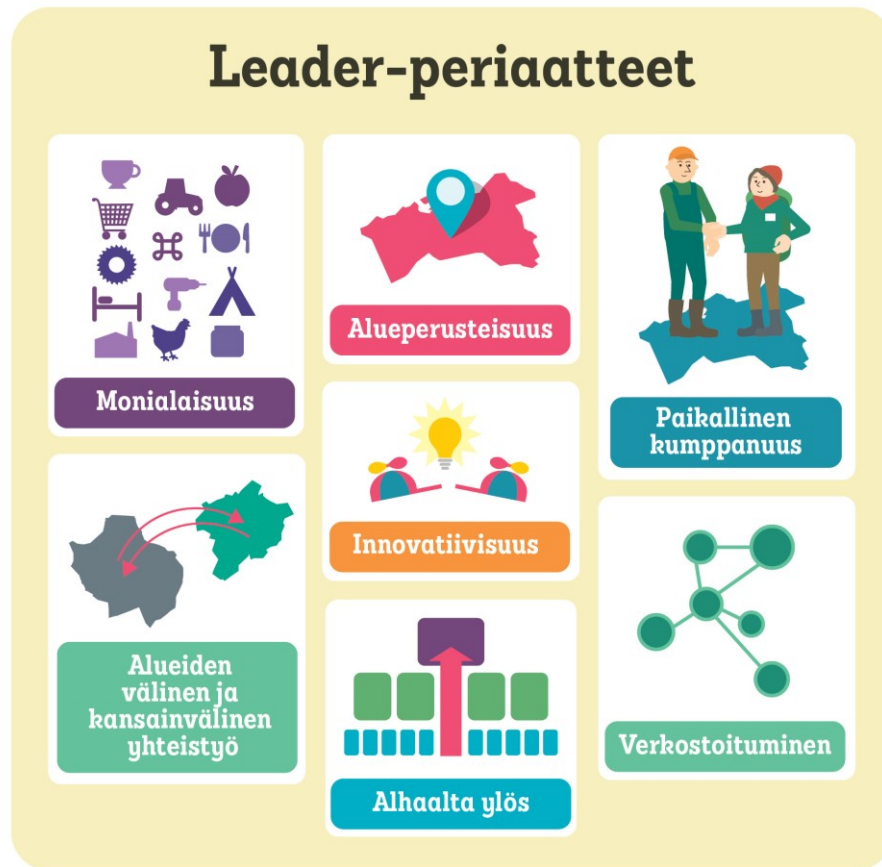
Euroopan Unionin oman määritelmän (Euroopan Komissio 2014) mukaan yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen toimintamalli on väline nimenomaan aluetasoa pienempien yksiköiden kehittämistyöhön. Se on myös keino saada paikallistason toimijat osallistumaan paikallisen kehittämisen lisäksi yleisen Eurooppa 2020 -strategian toteuttamiseen ja tavoitteiden saavuttamiseen (mt.).

Leader-toimintaa kuvastaa seitsemän periaatetta, joita noudatetaan koko Euroopan tasolla. Periaatteet ovat:

1. Alhaalta ylöspäin
2. Verkostoituminen
3. Alueperusteisuus
4. Monialaisuus

5. Alueiden välinen ja kansainvälinen yhteistyö
6. Paikallinen kumppanuus
7. Innovatiivisuus

Alhaalta ylöspäin -ajattelu tarkoittaa sitä, että alueen asukkaat osallistuvat itse alueen strategian valmisteluun ja rahoitettavista hankkeista päättämiseen. Leader-toiminnan tulee perustua alueelta lähteviin, monialaisiin tarpeisiin. Paikallinen kumppanuus julkisen ja yksityisen sektorin sekä paikallisten asukkaiden kesken toteutuu esimerkiksi Suomessa kolmikantaan perustuvalla hallitusmuodolla. Ajatus on, että millään yksittäisellä taholla ei ole päätösvaltaa muiden ylitse eli Leader-hallituksessa on yhtä paljon paikallisen julkisen hallinnon, yhteisöjen ja paikallisten asukkaiden edustajia. Verkostoituminen muodostaa Leader-työn ytimen, ja sitä toteutetaan paikalliselta tasolta aina alueiden väliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön. Leader-toiminnalle tyypillistä on myös innovatiivisuus ja kokeilukulttuuri. (Jänis 2018, 111; Rannanpää, Pyykkönen, Heikkinen, Koivisto, Ranta, Pylkkänen & Hyyryläinen 2020, 36; European Network for Rural Development 2021.)

Kuvio 1: Leader-periaatteet (Leader Suomi 2022a).

Leader-toimintatapa on sitä arvioivan raportin mukaan merkittävä osa maaseudun kehittämispolitiikkaa ja paikallisia toimijoita aktivoivana toimintamallina sen on katsottu tuovan lisäarvoa ja vaikuttavuutta yleisiin aluekehitystoimiin. Lisäarvoa syntyy muun muassa paikallisesta osaaamisesta sekä sellaisten toimien rahoittamisesta, jotka jäisivät muun rahoituksen ulkopuolelle. Toimintaa kuvastaa muiden ominaispiirteiden lisäksi ”sektoroimattomuus” eli ei ole virallisesti määritelty, mitä toimialaa sillä kehitetään vaan Leader toimii laajasti eri aloilla. Leader voidaan nähdä muun muassa mahdollistajana ja osallistumisen kanavana ja sillä on olennainen rooli saada teot ja toimijat liikkeelle. (Rannanpää ym. 2020, 28, 35, 152-154.)

Osana Leader2030-tulevaisuustyötä on noussut esiin toimintaympäristön muutoksiin liittyviä ilmiöitä, kuten yhteisöllisyyden ja osallisuuden uudenlaisten muotojen lisääntyminen (Jänis 2018, 116). Esimerkiksi pop up -tyyppinen kansalaistoiminta haastaa perinteisen yhdistys- ja järjestötoiminnan lisäksi myös yhteisölähtöiseen paikalliseen kehittämiseen liittyvät osallistumisen tavat (mt., 116). Koska Leader-toimintatapa perustuu nimenomaan alhaalta ylöspäin ja osallistavasti tapahtuvaan kehittämiseen mahdollisimman laajasti, on uusien ihmisten ja uusien ideoiden saaminen mukaan tärkeä keino Leader-toimintatavan uudistamiseen (European Network for Rural Development 2021).

3.2 Osallistuminen ja kansalaistoimijuus

Osallisuutta ja osallistumista voidaan kuvata monilla tavoin. Tässä opinnäytetyössä tarkastelen näitä termejä erityisesti maaseudun kehittämisen sekä kansalaistoimijuuden näkökulmasta. Maaseudun kehittämisessä osallistumista voidaan pitää niin keinona kuin päämääränäkin, ja se on endogeenisen kehittämisen keskeinen piirre (Lowe, Ray, Ward, Wood & Woodward 1999, 13-15). Nivalan (2021) mukaan osallisuuden edellytyksenä on mahdollisuus olla osana yhteisöä ja sen toimintaa. Myös mahdollisuus kertoa oma mielipiteensä ja vaikuttaa yhteisiin asioihin on tärkeää, eli osallisuus on myös vaikuttavaa osallistumista. (mt.)

Osallisuus voi toteutua esimerkiksi osallistumalla oman elinympäristönsä suunnitteluun tai omaa elämää koskevaan päätöksentekoon (SOSTE 2022). On myös tärkeää huomata osallistumisen ja osallisuuden käsitteiden erot. Ihminen voi osallistua toimintaan ilman, että hänellä on mahdollisuus tehdä päätöksiä toiminnan sisältöön liittyen. Osallisuus tarkoittaa sitä, että toimijuus on ihmisellä itsellään ja hänellä on mahdollisuus sekä edellytykset päättää itse omasta toiminnastaan. (Kehitysvammaisten Tukiliitto ry 2019.)

Harju (2020a) kuvaa osallisuutta yhteisten asioiden hoitamiseen toiminnalliseksi kansalaisuudeksi, joka ilmenee esimerkiksi osallistumisena erilaisiin yhdistysten ja yhteisöjen aktiviteetteihin. Toiminnallinen kansalainen haluaa muun muassa vaikuttaa henkilökohtaisella panoksella itselle ja muille tärkeisiin asioihin (mt.). Myös Honkatukian, Kallion, Lähteen & Mölkäsen (2020, 15) mukaan aktiivisen kansalaisuuden piirteitä ovat mielipiteen ilmaiseminen ja asioihin vaikuttaminen, joiden kautta kansalaisia kannustetaan osallistumaan kansalaisyhteiskunnan toimintaan.

Kansalaistoiminnan järjestäytyminen on tyypillistä nimenomaan Suomessa ja spontaanikin kansalaistoiminta on yleensä nopeasti järjestäytynyt yhdistyksiksi. Organisoitunut kansalais- ja järjestötoiminta on edelleen elinvoimainen ja houkutteleva tapa osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan. (Harju 2020b.) Toisaalta samaan aikaan on vahvistumassa järjestöjen ulkopuolella tapahtuva kansalaisaktiivisuus eli neljännen sektorin toiminta (Stranius 2019). Neljännen sektorin toiminnassa kansalaiset toimivat sekä yksilöinä että yhteisöinä ilman järjestöjen organisaatioita tai oikeudellista perustaa (Mäenpää & Faehnle 2021, 132). Kuviossa 2 näkyy neljännen sektorin rooli kansalaisyhteiskunnan uutena toiminnan alueena suhteessa perinteisiin sektoreihin.

Kuvio 2: Neljäs sektori kansalaisyhteiskunnan uutena alueena (Mäenpää & Faehnle 2021, 132).

Mäenpään & Faehnlen (2021, 155) mukaan osallisuuden käsitettä tulisi päivittää aiempaa moninaisemmaksi. Neljännen sektorin toiminnassa ei ole kyse osallistumisesta päätöksentekoon vaan toiminnasta, jolla halutaan vaikuttaa omaan ympäristöön ja parantaa sen toiminnallisuutta. Tällainen toiminta voi tuottaa uudenlaista osallisuuden kokemusta yhteiskunnallisen vaikuttamisen sijaan tai sen lisäksi. (Mäenpää & Faehnle 2021, 133, 155.)

3.3 Nuori, aikuinen vai nuori aikuinen?

Nurmirannan, Leppämäen & Horpun (2014, 72) mukaan käsitykset nuoruudesta ja sen kestosta vaihtelevat kulttuureittain. Länsimaissa nuoruus nähdään voimakkaana vanhemmista irtautumisen vaiheena, kun joissain alkukantaisissa kulttuureissa nuoruutta ikävaiheena ei varsinaisesti ole lainkaan. Joka tapauksessa nuoruutta pidetään siirtymävaiheena lapsuudesta aikuisuuteen. (Nurmi 2006, 256; Nurmiranta ym. 2014, 72.) Suomessa nuorisolaki määrittelee nuoren alle 29-vuotiaaksi (Nuorisolaki 1285/2016, §3).

Nuoruusikää elämänvaiheena voidaan kehityspsykologiassa määritellä erilaisten kehityksellisten, kuten biologisten, psykologisten tai yhteiskunnallisten tekijöiden mukaan (Nurmi 2006, 256). Nuoruuden alkaminen on helppo määritellä fyysisten muutosten eli murrosiän alkamisen myötä, mutta nuoruuden vaihtumista aikuisuuteen on vaikeampi määritellä (Nurmiranta ym. 2014, 72). Esimerkiksi erilaisiin koulutukseen, työelämään ja ihmissuhteisiin liittyvien roolien tai kehitystehtävien saavuttamista voidaan pitää aikuistumisen kriteerinä (Nurmi 2006, 256).

Jos nuoruuden päättymisen kriteereinä pidetään tiettyjen aikuisuuteen liittyviä tekijöitä, kuten työelämään siirtymistä tai perheen perustamista, voidaan nuoruuden katsoa pidentyneen kauas kolmannelle vuosikymmenelle (Nurmi, Ahonen, Lyytinen, Lyytinen, Pulkkinen & Ruoppila 2014, 143). Suuri osa nuorista saavuttaa yhteiskunnan määrittämät aikuisuuden tunnusmerkit jossain vaiheessa 20-30 -ikävuosien aikana (Nurmi 2006, 257). Toisaalta vähemmän kuin puolet 20-30 -vuotiaista amerikkalaisista kokee saavuttaneensa aikuisuuden (Nurmi ym. 2014, 179).

Osana nuorten vapaa-aikatutkimusta vastaajilta kysyttiin, kokevatko he itsensä lapsiksi, nuoriksi vai aikuisiksi. Vastausten perusteella nuoruus alkaisi nuorten itsensä mielestä noin 10 vuoden iässä ja päättyisi noin 20 ikävuoden kohdalla, jolloin vastaajat kokivat nuoruuden muuttuvan aikuisuudeksi. Aikuisuuden kokemiseen vaikuttavat erilaiset elämäntilanteet, kuten opis-

kelu, työssäkäynti tai vanhemmuus. Tämän vuoksi esimerkiksi maaseudulla aikuistuminen koetaan tapahtuvan nuorempana kuin kaupungeissa. Vapaa-aikatutkimuksessa työssäkäyvien ja lapsia saaneiden osuus olikin maaseudulla isompi, mikä puolestaan johtuu opiskeluiden aloittamiseen liittyvästä muuttoliikkeestä. (Myllyniemi & Berg 2013, 14, 16-17.)

Nuoruus voidaan erotella esimerkinomaisesti kolmeen eri vaiheeseen: varhaisnuoruus (11-14 vuotta), keskinuoruus (15-18 vuotta) ja myöhäisnuoruus (19-25 vuotta). Myöhäisnuoruudesta voidaan käyttää myös nimitystä varhaisaikuisuus. (Nurmi 2006, 257.) Nurmi ym. (2014, 143) esittelevät myös ihmisen kolmatta vuosikymmentä määrittelevien termien myöhäisnuoruus tai varhaisaikuisuus lisäksi Arnettin (2000) ehdottaman termin ”muotoutuva aikuisuus”. Kehityspsykologiassa aikuisuus puolestaan voidaan jakaa varhaisaikuisuuteen (noin 20-40 -vuotiaat) ja keskiaikuisuuteen (noin 40-65 -vuotiaat), josta käytetään myös tutummin termiä keski-ikä (mt., 178).

Opinnäytetyöni kohderyhmänä olevat 18-29 -vuotiaat voivat siis elää myöhäisnuoruuden tai varhaisaikuisuuden aikaa, riippuen määritelmästä, nuoren elämäntilanteesta sekä omasta kokemuksesta. Opinnäytetyössäni käytän tästä ikäryhmästä nimitystä nuoret aikuiset, jota käytetään yleisesti ainakin arkikielessä, vaikka tälle termille ei virallista määritelmää löydykään.

4 KEHITTÄMISTYÖN MENETELMÄT JA PROSESSIN KURSSI

4.1 Toimintatutkimus lähestymistapana

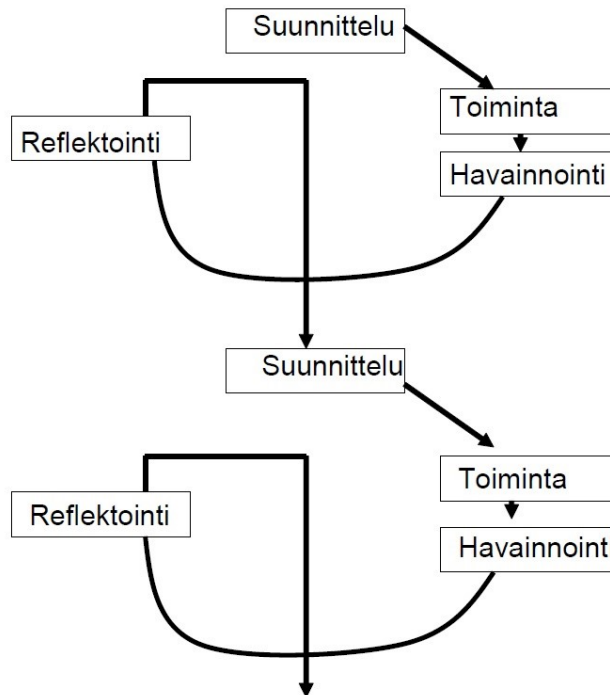
Lähestymistapana tässä opinnäytetyössä olen käyttänyt toimintatutkimusta. Koska tavoitteena on organisaation toiminnan ja toimintatapojen kehittäminen, sopii tutkimuksellinen kehittämissyö siihen hyvin. Ojasalon, Moilasen & Ritalahden (2014, 58) mukaan toimintatutkimus on osallistavaa tutkimusta, jossa ihmiset osallistuvat aktiivisesti toimintaan ja kehittämiseen yhdessä. Toikon & Rantasen (2009, 90-91) mukaan on tärkeää, että ne joita kehittämistoiminta koskee, pääsevät myös osallistumaan siihen. Samaa mieltä on myös Kananen (2014, 11), jonka mukaan toimintatutkimukseen osallistuvat juuri ne, joita ongelma koskee. Kehittämiseen aktiivisesti osallistuvat ja yhdessä ratkaisua etsivät toimijat ovatkin toimintatutkimuksen voimavara (mt., 11).

Toisaalta osallistumisen voidaan katsoa olevan kaksisuuntaista: toiminnan kehittäjä osallistuu toimintatutkimukseen liittyvään käytännön toimintaan samalla kun toimijat osallistuvat kehittämiseen. Voidaan puhua myös osallistamisesta eli mahdollisuuksien tarjoamisesta ja toisaalta osallistumisesta, eli mahdollisuuksien hyödyntämisestä. (Toikko & Rantanen 2009, 90-91.)

Toimintatutkimus osallistavana lähestymistapana on mielestäni perusteltua, kun tavoitteena on kehittää nimenomaan nuorten aikuisten tapoja osallistua Keskipiste-Leaderin toimintaan ja alueen kehittämiseen. Heikkisen (2006, 33) mukaan osallistaminen ja osallistuminen edistävät tutkimuksen läpinäkyvyyttä sekä avointa vuorovaikutusta kehittäjän ja käytännön toimijoiden kesken. Toimijoilla on itsellään yleensä paras tieto toiminnan haasteista ja yhdessä on mahdollista kehittää parempia ratkaisuja haasteisiin, jos toimijat vain ovat valmiita muutokseen (Ojasalo ym. 2014, 59). Mahdollisuus osallistua lisää myös sitoutumista kehittämistyöhön (Toikko & Rantanen 2009, 90), mikä onkin tärkeä tavoite nuorten aikuisten osalta tässä opinnäytetyössä.

Toimintatutkimukseen liittyvää kehittämisprosessia voidaan kuvata syklisenä eli spiraalin mallisena, jossa eri vaiheet toistuvat kehämäisesti. Vaiheita ovat suunnittelu ja tavoitteiden asettaminen, konkreettinen toiminta sekä toiminnan havainnointi ja reflektointi. Reflektoinnin jälkeen tehdään tarvittavia muokkauksia tai muutoksia suunnitelmiin, jotka toimivat sitten uuden toiminnan pohjana. (Heikkinen, Kiilakoski & Rovio 2006, 78-79; Ojasalo ym. 2014, 60-61; Toikko & Rantanen 2009, 66-67.)

Kuviossa 3 näkyy toimintatutkimuksen spiraalinen malli Toikon & Rantasen (2009, 67) mukaan.

Kuvio 3: Toimintatutkimuksen spiraalimalli Toikon & Rantasen (2009, 67) mukaan.

Opinnäytetyön suunnitelma ja tavoitteet laadittiin tammikuun 2022 loppuun mennessä. Opinnäytetyöhön liittyvä konkreettinen kehittämistyö toteutettiin huhtikuun ja syyskuun 2022 välisenä aikana ja se koostui kolmesta vaiheesta: alkukartoitus sekä kaksi ideatyöpajaa. Kehittämistyön aikana tehtyjä asioita arvioitiin, verrattiin niitä tavoitteisiin ja suunnitelmiin sekä muokattiin niitä havaintojen perusteella uudestaan eri vaiheiden välisenä aikana. Esimerkiksi ensimmäisen työpajan toteutustapaa täytyi muuttaa alkuperäisestä suunnitelmasta alkukartoituksen perusteella, ja toisen työpajan sisältö ja osallistujat perustuivat ensimmäisen työpajan tuloksiin.

4.2 Alkukartoitus sähköisellä kyselyllä

Toimintatutkimuksen ensimmäisenä vaiheena toteutin sähköisen kyselyn, jonka tarkoituksena oli tuottaa suuntaa antavaa taustatietoa muuta työskentelyä varten. Kanasen (2014, 102-103) mukaan toimintatutkimuksessa kyselyt sopivat parhaiten juuri alkukartoitusvaiheeseen ja toisaalta tutkimusprosessin vaikutusten arviointiin. Kysely toteutettiin 21.3.-16.4.2022 käyttäen Webropol-ohjelmaa ja se oli suunnattu alueella asuville 18-29 -vuotiaille. Kyselyyn sai vastata

myös, vaikka asui vastaushetkellä muualla esimerkiksi opiskelujen vuoksi tai yhteys alueeseen oli olemassa muulla tavoin esimerkiksi vanhempien kautta.

Koska kartoituskyselyä oli käytännössä hankala suunnata koko ikäryhmälle, jaettiin sitä Keskipiste-Leaderin sidosryhmien kautta. Kysely toimitettiin yhteensä noin 130 sidosryhmän edustajalle, joita olivat kyläyhdistyksissä toimivat, kuntien järjestöyhdyshenkilöt, kuntien hallintosihteerit, etsivän nuorisotyön ja nuorten työpajojen toimijat, yrittäjäyhdistykset, MTK-yhdistykset, Keskipiste-Leaderin hallituksen varsinaiset ja varajäsenet, Keskipiste-Leaderin nuorisotyöryhmän jäsenet sekä kunnalliset yritysneuvojat. Kysely pyydettiin toimittamaan eteenpäin sidosryhmien toiminnassa tai vaikutuspiirissä oleville nuorille aikuisille sekä ikäryhmään kuuluville nuorille valtuutetuille.

Lisäksi kysely julkaistiin Keskipiste-Leaderin sosiaalisen median kanavissa Facebookissa sekä Instagramissa 1.4. sekä 12.4., sekä opinnäytetyön tekijän omalla Facebook-seinällä 24.3.2022. Kyselyyn vastasi yhteensä 36 nuorta aikuista.

Kartoituskysely koostui yhteensä 16 kysymyksestä, joista ensimmäisissä (1-10) kerättiin hie-man taustatietoja vastaajista (muun muassa ikä, asuinpaikka, osallistuminen vaikuttamis- tai yhdistystoimintaan). Loput kysymykset käsittelivät osallistumista Keskipiste-Leaderin toimintaan.

Vastausten lähettämisen jälkeen vastaajilta kysyttiin kiinnostusta osallistua erilliseen ideatyöpajaan jatkotyöskentelyä varten. Ideatyöpajasta kiinnostuneita pyydettiin jättämään yhteystietonsa erilliselle lomakkeelle, jonka tietoja ei voinut yhdistää varsinaisiin vastauksiin.

Kysely on liitteessä 1.

4.3 Ideatyöpaja

Opinnäytetyön seuraavana osallistavana vaiheena oli alkukartoituksen tuloksiin pohjautuva työpaja, jonka tavoitteena oli kehittää yhdessä nuorten aikuisten kanssa heitä kiinnostavia tapoja osallistua Leader-toimintaan ja alueen kehittämiseen. Työpajatyöskentely on ryhmätyön tapa, jonka tavoitteena voi olla esimerkiksi tiedon kokoaminen tai ideoiden luominen (Vilkkä 2021, 90). On tärkeää, että varsinaiset menetelmät ovat myös osallistavia, kun kyse on osallistavasta toimintatutkimuksesta (Ojasalo ym. 2014, 61). Erilaisten luovien ideointimenetelmien kautta saadaan uusia näkökulmia ja ratkaisuja, samoin ryhmätyöskentelyllä on tärkeä merkitys (mt., 158).

Alkuperäisen suunnitelman mukaan työpaja oli tarkoitus järjestää kartoituskyselyllä tavoitettujen ja kehittämistä kiinnostuneiden nuorten aikuisten kesken kasvotusten. Kartoituskyselyssä kuitenkin vain yksi ilmoitti haluavansa osallistua työpajaan.

Koska työpajaan ei löytynyt osallistujia alkuperäisen suunnitelman mukaisesti, täytyi suunnitelmaa siltä osin muuttaa. Päädyin järjestämään työpajan virtuaalisena ja kutsumaan mukaan myös aiemmin Keskipiste-Leaderin toiminnassa mukana olleita nuoria, jotka eivät välttämättä asuneet juuri sillä hetkellä Keskipiste-Leaderin alueella.

Työpaja järjestettiin 28.6.2022 virtuaalisesti Teams-yhteydellä ja se oli avoin kaikille asiasta kiinnostuneille nuorille aikuisille. Työpajaa mainostettiin Keskipiste-Leaderin sosiaalisen median kanavissa kesäkuun aikana sekä suoraan toiminnassa mukana oleville tai aiemmin olleille nuorille aikuisille.

Työpajaan osallistui yhteensä yhdeksän 18-24 -vuotiasta nuorta aikuista. Heistä kolme asui sillä hetkellä Keskipiste-Leaderin alueen kunnissa ja kuusi muualla. Opinnäytetyön tekijän lisäksi työpajaan osallistui Keskipiste-Leaderin nuorisoaktivaattori sekä tiedottaja.

Työpaja kesti yhteensä kaksi tuntia ja se koostui erityyppisistä osioista. Alussa esittelin työpajan taustat ja tavoitteet sekä yleiset ohjeet, lisäksi osallistujat esittäytyivät lyhyesti. Tämän jälkeen esitin kaksi orientoivaa kysymystä sähköistä Mentimeter-työkalua hyödyntäen.

Ennen varsinaista työskentelyosuutta esittelin alkukartoituskyselyn tuloksia lyhyesti diaesityksen avulla. Esityksen jälkeen jaoin osallistujat kolmeen kolmen hengen ryhmään Teams-ohjelman toimintoja hyödyntäen. Työskentelyn tavoitteena oli ideoida ja keskustella, millaisia toimintamalleja nuorten aikuisten osallistumiseen voisi olla tai tarvitaanko erikseen nuorille aikuisille kohdennettua toimintaa laisinkaan. Ensimmäisessä kysymyksessä pyydettiin ajatuksia ja ideoita siihen, millä tavoin kyselyssä nousutta eri teemoihin liittyvää toimintaa voisi toteuttaa. Toisessa kysymyksessä kerättiin sosiaalisen median käyttöön liittyviä ideoita: kuka somettaa, missä ja millä tavalla, eli miten sosiaalista mediaa käytetään Leader-toiminnassa, kun kohderyhmänä ovat nuoret aikuiset. Lisäksi oli mahdollisuus kirjata myös muita esille nousevia ajatuksia ja ideoita sekä myös arvioida aihetta kriittisesti. Osallistujat kirjasivat ensin omia ajatuksiaan sähköiseen Padlet-alustaan, jonka jälkeen he jatkoivat keskustelua ja toiminnan ideointia yhdessä. Kirjaamiseen ja ideointiin oli varattu aikaa yhteensä 45-60 minuuttia osallistujien aktiivisuudesta riippuen.

Työskentelyn aikana kävin kaksi kertaa jokaisessa pienryhmässä varmistamassa, että työskentelyohjeet on ymmärretty sekä tarkistamassa, paljonko työskentelyyn tarvitaan vielä aikaa. Pienryhmien jälkeen osallistujat palasivat Teams-ohjelman päätilaan, jossa kävimme keskustellen ryhmätöiden tuloksia läpi. Lopuksi keräsin vielä lyhyen palautteen Mentimeter-työkalulla.

4.4 Toinen ideatyöpaja

Ensimmäisen työpajan palautteen perusteella kaikki osallistujat halusivat osallistua uuteen työpajaan syksyn aikana. Koska suurin osa osallistujista oli muualla asuvia nuoria aikuisia, oli luontevaa valita toisen ideapajan aiheeksi nimenomaan muualla asuvien nuorten aikuisten osallistuminen alueen kehittämiseen. Aihe ei suoraan ollut esillä opinnäytetyön tavoitteissa tai alkukartoituskyselyssä, mutta mielestäni siihen oli tärkeä tarttua, kun ensimmäiseen työpajaan osallistuneilla oli selkeä tahtotila jatkaa ideatyöskentelyä kanssamme. Miten he siis voisivat osallistua entistä paremmin toimintaamme, vaikka asuvatkin muualla?

Työpaja järjestettiin 22.9.2022 Teams-alustalla kuten ensimmäinenkin. Mukaan kutsuttiin ensimmäiseen työpajaan osallistuneita sekä heitä, jotka olivat kiinnostuneita osallistumaan ensimmäiseen työpajaan, mutta eivät syystä tai toisesta päässeet mukaan. Osallistujia oli lopulta neljä, jotka kaikki olivat mukana myös ensimmäisessä työpajassa. Muille ajankohta ei sopinut ja viides ilmoittautunut ei päässytkään mukaan. Opinnäytetyön tekijän lisäksi mukana oli Keskipiste-Leaderin nuorisoaktivaattori.

Työpajan rakenne oli pääosin samankaltainen ensimmäisen kanssa ja se kesti 1,5 tuntia. Alkuun kertasin työpajan taustat ja opinnäytetyöhön liittyvät tekniset asiat. Sen jälkeen kävin lyhyesti läpi ensimmäisessä työpajassa nousseet kehitysideat sekä esittelin vielä toisen työpajan aiheen ja tavoitteet.

Seuraavaksi kysyin osallistujien ajatuksia siitä, miksi heidän mielestään on tärkeää, että muualla asuvat nuoret aikuiset voivat myös osallistua Leader-yhdistyksen toimintaan ja oman kotiseudun kehittämiseen. Ajatukset kerättiin sähköisen Mentimeter-työkalun avulla.

Mentimeter-kyselyn jälkeen esittelin tapoja, joilla muualla asuvat nuoret aikuiset ovat tähän asti voineet osallistua Keskipiste-Leaderin toimintaan. Lisäksi esittelin Maaseudun Sivistyslii-

ton Tää on mulle tärkeä -hankkeen kehittämistä tapoja osallistaa nuoria aikuisia kotiseudun kehittämiseen (Maaseudun Sivistysliitto 2021). Esittelyn jälkeen kysyin osallistujilta Mentimeteria hyödyntäen, kuinka todennäköisesti he itse osallistuisivat esiteltyihin toimintoihin.

Työpajan viimeinen työskentelyosio toteutettiin sähköisellä Padlet-alustalla. Ensimmäisestä työpajasta poiketen osallistujat eivät jakaantuneet erikseen pienryhmiin vaan pysyivät samassa työskentelytilassa koko ajan. Osallistujat kirjasivat alustalle ideoita siitä, miten muualla asuvat nuoret aikuiset voisivat entistä paremmin osallistua Leader-yhdistyksen toimintaan ja kotiseudun kehittämiseen. Työskentelyaikaa oli noin 20 minuuttia, ja ideat käytiin yhdessä keskustellen läpi. Lopuksi osallistujat pystyivät ilmaisemaan ”Tykkää” -toiminnon avulla, millaiseen toimintaan itse haluaisivat osallistua jatkossa.

Palaute kerättiin Mentimeter-työkalulla.

4.5 Opinnäytetyön eettisyys

Huomioin opinnäytetyöni suunnittelussa, toteutuksessa ja raportoinnissa erityisesti Tutkimuseettisen neuvottelukunnan laatimaa Hyvä tieteellinen käytäntö (HTK) -ohjetta (TENK 2013) sekä Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettisiä suosituksia (ARENE 2019).

Tutkimusaineistoa kerätessä tärkeää on tutkittavien informointi, jossa kerrotaan muun muassa tutkimuksen tavoitteista, tutkimusaineiston käsittelystä ja säilyttämisestä sekä nykyään myös henkilötietojen keräämisestä ja niiden säilyttämisestä. Tutkittaville tulee kirjallisesti kertoa myös, mitkä tahot vastaavat tutkimuksesta sekä tutkimuksen tekijän ja ohjaajien yhteystiedot. Myös mahdollisista sidonnaisuuksista tulee kertoa. (Kuula 2011, 71, 74.)

Kartoituskyselyyn liitin informointiosuuden, jossa kerroin muun muassa opinnäytetyön tavoitteista, esittelin opinnäytetyön tilaajan sekä opinnäytetyön ohjaajan. Informoinnista kävi myös ilmi, että kyselyyn vastaaminen on täysin vapaaehtoista ja se tapahtuu täysin nimettömänä eikä vastaajaa voi tunnistaa.

Kyselyyn vastanneita pyydettiin jättämään yhteystietonsa, jos he halusivat osallistua työpajoihin jatkotyöskentelyä varten. Yhteystiedot kerättiin erillään varsinaisista vastauksista, joten niitä ei voitu yhdistää toisiinsa. Näistä tiedoista muodostui kuitenkin henkilörekisteri, joten siitä tuli ilmoittaa vastaajille. Kyselyn liitteenä oli tietosuojaseloste, jossa kävi ilmi henkilörekisterin muodostumiseen liittyvät asiat. Kyselyssä ei erikseen kerätty allekirjoitettua suostumusta tut-

kimukseen osallistumiseen, sillä esimerkiksi Kuulan (2011, 71) mukaan vastaajan luettua informoinnin ja vastattuaan kyselyyn muodostuu sopimus, jolla vastaaja antaa suostumuksensa osallistumiseen.

Kyselyä laadittaessa mietin myös, kuinka tarkkojen taustatietojen kerääminen on tutkimuksen kannalta olennaista. Onko tarvetta eritellä vastauksia sukupuolikohtaisesti? Entä onko tarvetta tietää vastauksia paikkakuntien mukaan? Mitä tarkempia tietoja kysytään, sitä helpommin vastaaja voidaan yksilöidä. Jos vastaajan eri tietoja yhdistelemällä olisi voinut esimerkiksi todeta, että hän on 20-vuotias mies alueen pienimmältä paikkakunnalta, kunnanvaltuutettu ja MTK-nuorten hallituksen jäsen, olisi vastaajan voinut tunnistaa melko helposti.

Koska kyseessä oli ennemminkin työpajoja edeltävä kartoituskysely kuin varsinainen kyselytutkimus, ei yksilöiviä tietoja ja muuttujia mielestäni tarvinnut olla niin paljon. Päädyin kysymään vain vastaajan ikää ja elämäntilannetta eli onko töissä, opiskelija ja niin edelleen. Asuinpaikan suhteen kysyin vain, asuuko vastaaja jossain mainituista Keskipiste-Leaderin alueen kunnista. Vastausvaihtoehtoina olivat ”Kyllä” tai ”En juuri nyt, mutta minulla on yhteys johonkin kunnista”.

Koska työpajat toteutettiin erillisenä osiona, kyselyn informointiosuus ei soveltunut niihin vaan osallistujia tuli informoida erikseen. Kerroin työpajojen alussa opinnäytetyön taustat ja tavoitteet. Lisäksi kerroin, että työpajaan osallistuminen on vapaaehtoista ja osallistumalla jokainen antaa samalla suostumuksen tutkimukseen osallistumiseen.

Kerroin myös, että työpajan vastaukset käsitellään anonymisti, eli vaikka jokainen on esillä omalla nimellään, nimitiedot eivät siirry opinnäytetyöhön eikä työpajassa nousseita ideoita tai keskustelua voi yhdistää kehenkään henkilöön. Samoin työpajan alussa kerättävät ikä ja asuinpaikka esitellään vain kootusti osana yleisiä taustatietoja. Työpajaan ilmoittautumisesta ei syntynyt varsinaista henkilörekisteriä, sillä työpajaan osallistuneet olivat ennestään Keskipiste-Leaderin toiminnassa mukana olleita ja yhteystiedot löytyivät valmiiksi Keskipiste-Leaderin tiedoista.

5 TULOKSET

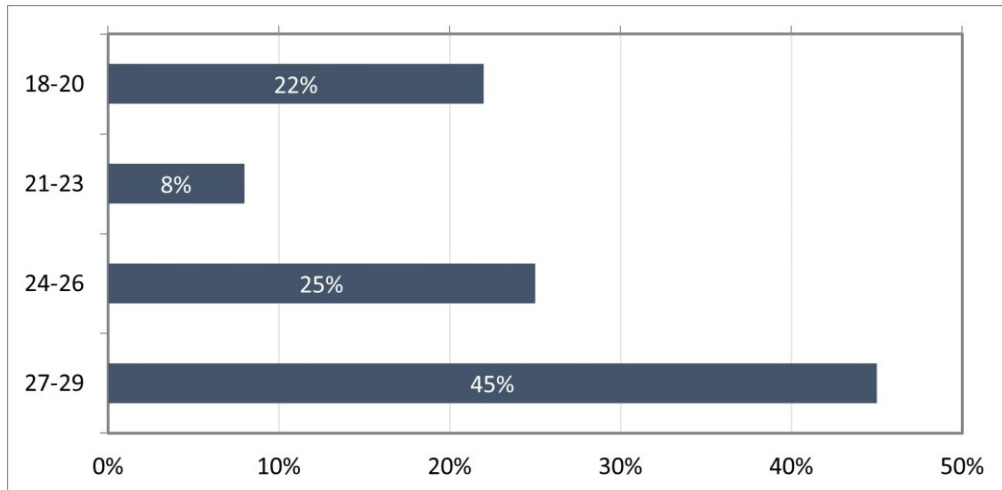
5.1 Kyselyn tuloksia

Kyselyn tehtävänä oli siis tuottaa suuntaa antavaa materiaalia tulevaa työpajaa varten, eli sen tavoitteena ei ollut tilastollinen tutkimus. Valitsin menetelmäksi sähköisen kyselyn, koska se on hyvä keino tavoittaa vastaajat nopeasti ja helposti. Haasteena erityisesti sähköpostiin toimitettavien kyselyiden kanssa voi kuitenkin olla esimerkiksi ihmisten sähköposteihin tulevista monista kyselyistä johtuva ”vastausväsymys” tai aineiston edustavuuteen ja tulosten yleistettävyyteen liittyvät haasteet (Ojasalo ym. 2014, 129).

Kyselyn tarkoituksena olikin lähinnä selvittää tämän hetken tilannetta sekä toisaalta tavoittaa alueella asuvia nuoria aikuisia varsinaista toiminnallista kehittämistyötä varten. Kananen (2014, 103) muistuttaa, että kyselyä ei ole syytä käyttää perustietojen hankinnassa muuta kuin siinä tapauksessa, kun tietoja ei saada muulla tavoin. Samoin tulee muistaa, ettei kyselyn tuloksia voida yleistää koskemaan koko alueen nuoria aikuisia, kun kysely ei perustu puhtaaseen otantaan vaan vastaajat ovat valikoituneet sen mukaan, kenen sähköpostiin kysely on lopulta toimitettu tai kuka on nähnyt sosiaalisen median julkaisun (Ojasalo ym. 2014, 129).

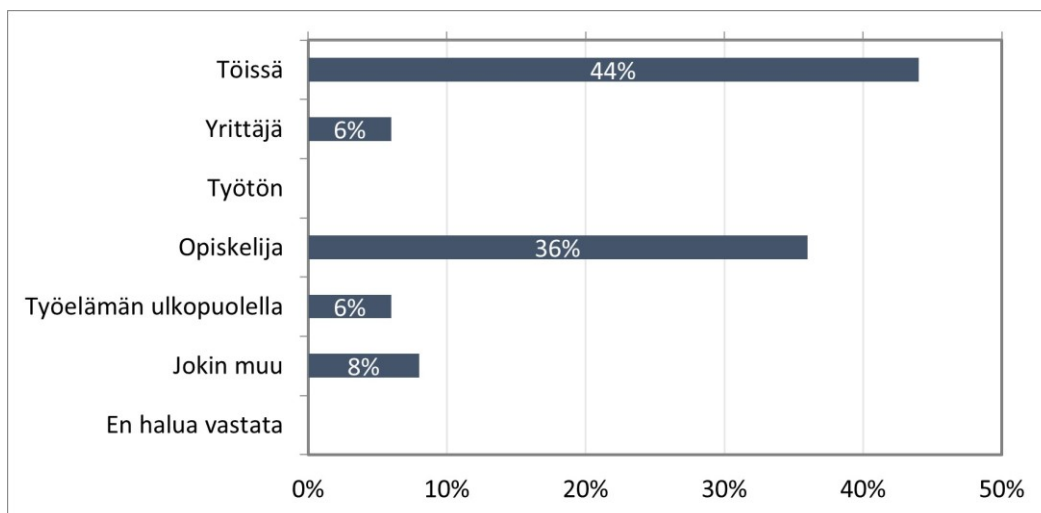
Kyselyyn vastasi yhteensä 36 nuorta aikuista, joista 30 asui Keskipiste-Leaderin alueella ja kuusi vastaushetkellä muualla. Vastaajien määrä on vajaa 1 % alueella asuvista 18-29 -vuotiaista. Suurin osa vastaajista (22 kpl) asui kylällä tai haja-asutusalueella ja loput taajamassa tai kuntakeskuksessa.

Suurin osa vastaajista (16 kpl) oli iältään 27-29 -vuotiaita. 24-26 -vuotiaita oli yhdeksän ja 18-20 -vuotiaita kahdeksan vastaajaa. Vähiten vastaajia (3 kpl) oli 21-23 -vuotiaiden ikäryhmässä.

Kuvio 4: Vastaajien ikäjakauma.

Suurin osa vastaajista (16 kpl) oli työssäkäyviä. Opiskelijoita oli 13 kpl. Yrittäjiä oli vastan-
neista kaksi, samoin työelämän ulkopuolella. Kolme ilmoitti ”Jokin muu” tässä kysymyksessä.
Työttömänä olevia ei vastannut kyselyyn lainkaan.

Kuvio 5: Vastaajien elämäntilanne.

Avoimessa kysymyksessä vastaajia pyydettiin kertomaan mielestään 1-3 parasta asiaa omalla
paikkakunnalla tai kylällä. Ohjeissa tarkennettiin, että kysymyksessä tarkoitetaan Keskipiste-
Leaderin alueella sijaitsevia kuntia. Vastauksilla haluttiin kartoittaa nuorille aikuisille tärkeitä
asioita, joilla voi olla vaikutusta siihen, mihin tai miten kehittämistyötä kannattaa kohdentaa.

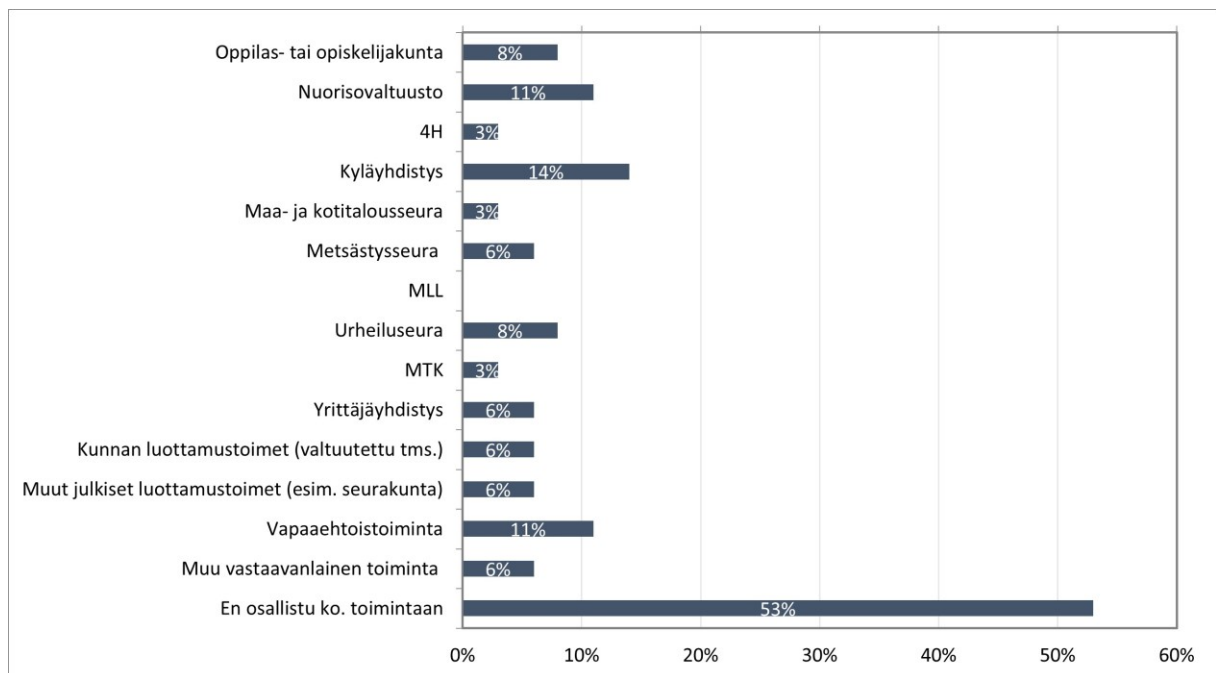
Kokosin vastaukset yhtenäisten teemojen alle. Kolmessatoista vastauksessa mainittiin maaseu-
tuun liittyvä rauha tai rauhallisuus sekä turvallisuus. Samoin kolmetoista kertaa mainittiin eri-
laiset luontoon ja vesistöihin liittyvät asiat. Lähellä sijaitsevat, riittävät ja hyvät palvelut saivat

12 mainintaa, samoin monipuoliset liikunta- ja harrastusmahdollisuudet erityisesti lapsille ja nuorille.

Myös yhteisöllisyyttä, tuttuja ihmisiä, perhettä ja ystäviä pidettiin tärkeinä 12 vastauksessa. Mainintoja saivat myös paikalliset erikoisuudet ja nähtävyydet, kuten Paanukirkko, asuinympäristö sekä asumisen laatu ja hintataso. Muutamassa vastauksessa mainittiin kulkuyhteydet.

Kysymyksillä 7-9 haluttiin selvittää vastaajien osallistumisaktiivisuutta yhdistys-, luottamus- tai vapaaehtoistoimintaan. Vaihtoehtoja sai valita useampia.

Suurin osa vastaajista (19 kpl) ilmoitti, ettei tällä hetkellä osallistu aktiivisesti mihinkään mainittuun toimintaan. Kyläyhdistystoiminnassa oli mukana viisi vastaajaa, nuorisovaltuustossa neljä. Neljä vastaajaa ilmoitti osallistuvansa vapaaehtoistoimintaan esimerkiksi partiossa tai VPK:ssa. Kolme vastaajista oli mukana oppilas- tai opiskelijakunnan toiminnassa. Muihin mainittuihin kohtiin annettiin vain yksittäisiä tai ei lainkaan vastauksia.

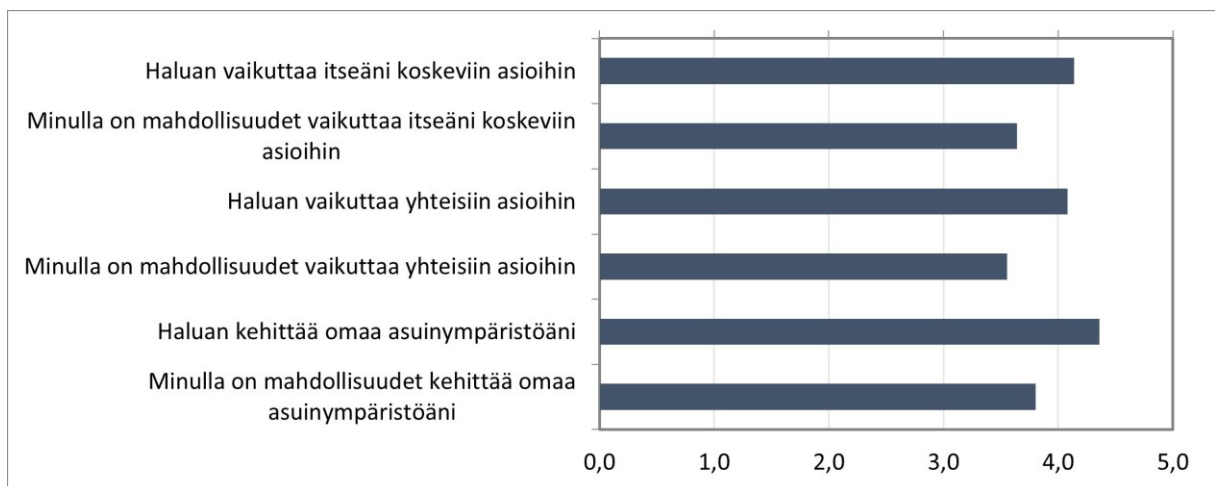
Kuvio 6: Vastaajien osallistuminen yhdistys-, luottamus- tai vapaaehtoistoimintaan.

Kysymyksessä 10 haluttiin selvittää vastaajien kokemusta osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksistaan. Vastaajat vastasivat väittämiin asteikolla 1 (Täysin eri mieltä) – 5 (Täysin samaa mieltä).

Väittämien perusteella kysyttiin vastaajien halua vaikuttaa itseä koskeviin asioihin ja yhteisiin asioihin sekä halua kehittää omaa asuinympäristöään. Vastausten keskiarvot vaihtelivat 4,1 ja

4,4 välillä. Eniten vastaajat halusivat kehittää omaan asuinympäristöön. Toisissa väittämissä selvitettiin vastaajan kokemusta siitä, onko hänellä mahdollisuudet vaikuttaa itseä koskeviin tai yhteisiin asioihin tai onko mahdollisuudet kehittää omaa asuinympäristöään. Kaikissa kohdissa vastaajat kokivat mahdollisuutensa vaikuttaa asioihin keskimäärin hieman heikommaksi kuin olisivat halunneet. Vastausten keskiarvot vaihtelivat 3,6 ja 3,8 välillä.

Vastausten perusteella kylällä tai haja-asutusalueella asuvat halusivat kehittää omaa asuinympäristöään enemmän kuin taajamassa asuvat. Samoin he kokivat, että heillä on mahdollisuudet kehittää omaa asuinympäristöään useammin kuin taajamassa asuvilla vastaajilla. Taajamassa asuvat kokivat, että heillä ei ole yhtä paljon mahdollisuuksia vaikuttaa itseä koskeviin ja asuinympäristöä koskeviin asioihin kuin haluaisivat.

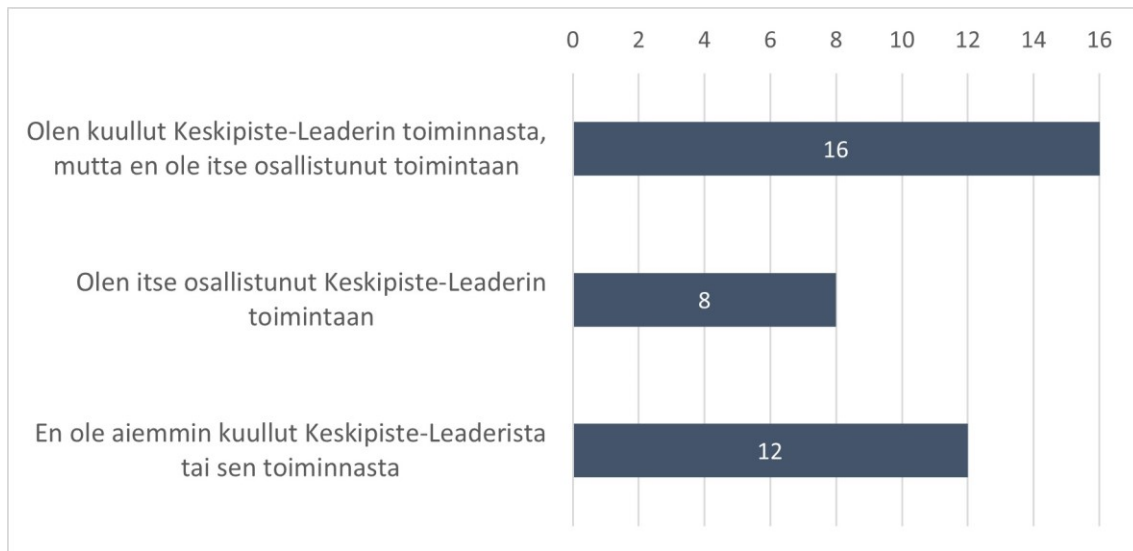

Kuvio 7: Vastaajien kokemus osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksistaan. Skaala 1 (Täysin eri mieltä) – 5 (Täysin samaa mieltä).

Seuraavat kysymykset koskivat Keskipiste-Leaderin toimintaan osallistumista. Kysymysten aluksi kerrottiin, millä tavoin Keskipiste-Leaderin toimintaan voi osallistua:

- Nuoriso Leader –tuen hakeminen Keskipiste-Leaderilta
- Osallistuminen Keskipiste-Leaderin nuorisotyöryhmän toimintaan
- Osallistuminen johonkin muuhun Keskipiste-Leaderin nuorille suunnattuun toimintaan (esimerkiksi kansainväliset leirit)
- Yhdistys tai muu vastaava yhteisö saa hanketukea Keskipiste-Leaderin kautta
- Osallistuminen Leader-rahoitetun hankkeen toteuttamiseen (esimerkiksi talkoissa)
- Yritystuen hakeminen Keskipiste-Leaderin kautta
- Keskipiste-Leader ry:n hallitukseen kuuluminen
- Keskipiste-Leader ry:n jäsenyys

Kysymyksen 11 perusteella selvitetiin, mitä vastaajat tiesivät Keskipiste-Leaderin toiminnasta ennestään. Suurin osa vastaajista (16 kpl) oli kuullut Keskipiste-Leaderin toiminnasta, mutta eivät olleet itse osallistuneet. Kaksitoista vastaajaa ei ollut kuullut Keskipiste-Leaderin toiminnasta aiemmin. Keskipiste-Leaderin toimintaan oli osallistunut kahdeksan vastaajaa.

Kuvio 8: Vastaajien aiemmat tiedot Keskipiste-Leaderin toiminnasta.

Kysymyksessä 12 selvitetiin tarkemmin, millaiseen toimintaan vastaajat olivat osallistuneet. Kysymykseen vastasi 10 henkilöä, vaikka vain kahdeksan ilmoitti osallistuneensa toimintaan. Vastausten perusteella viisi oli osallistunut Leader-hankkeen toteutukseen esimerkiksi talkoiden muodossa, kolme oli ollut muulla tavoin mukana Leader-tukea saaneen yhdistyksen toiminnassa. Kolme vastaajaa oli hakenut Nuorisoleader -tukea, yritystukea oli hakenut kaksi. Nuorisotyöryhmän toimintaan oli osallistunut yksi vastaaja, ja yksi ilmoitti olevansa Keskipiste-Leader ry:n jäsen.

Taulukko 1: Tapoja, joilla vastaajat ovat osallistuneet Keskipiste-Leaderin toimintaan aiemmin.

Olen tai ryhmäni on hakenut Nuorisoleader -tukea Keskipiste-Leaderilta	3
Olen osallistunut Keskipiste-Leaderin nuorisotyöryhmän toimintaan	1
Olen osallistunut johonkin muuhun Keskipiste-Leaderin nuorille suunnattuun toimintaan (esimerkiksi kansainväliset leirit)	0
Olen ollut mukana yhdistyksen toiminnassa, joka on saanut hanketukea Keskipiste-Leaderin kautta	3

Olen ollut mukana Leader-rahoitetun hankkeen toteuttamisessa (esim. talkoissa)	5
Olen hakenut yritystukea Keskipiste-Leaderin kautta	2
Olen tai olen ollut mukana Keskipiste-Leader ry:n hallituksessa	0
Olen Keskipiste-Leader ry:n jäsen	1

Jatkokysymyksenä selvitettiin, millä tavalla vastaajat *haluaisivat* osallistua Keskipiste-Leaderin toimintaan. Eniten vastaajia kiinnosti hankkeen toteuttamiseen osallistuminen esimerkiksi talkoiden muodossa tai toiminta johonkin teemaan liittyen, kuten sosiaalinen media, maalla asuminen tai ilmastoasiat. Molempiin vastauksia tuli 14 kpl. Yritystuen hakeminen kiinnosti kuutta vastaajaa, hanketuen hakeminen yhdistykselle neljää vastaajaa ja Nuoriso Leader -tuen hakeminen kolmea vastaajaa, samoin nuorisotyöryhmän toimintaan osallistuminen. Muuhun nuorille suunnattuun toimintaan, kuten kansainväliseen toimintaan oli kiinnostunut osallistumaan viisi vastaajaa. Keskipiste-Leader ry:n jäsenyys sekä hallitusjäsenyys kiinnosti kahta vastaajaa.

Yksitoista vastaajaa ilmoitti, ettei Keskipiste-Leaderin toimintaan osallistuminen kiinnosta heitä. Heistä kahdeksan ei ollut aiemmin kuullut Keskipiste-Leaderin toiminnasta ja kolme oli kuullut, mutta ei ollut itse osallistunut.

Taulukko 2: Tapoja, joilla vastaajat halusivat osallistua Keskipiste-Leaderin toimintaan.

Nuoriso Leader –tuen hakeminen Keskipiste-Leaderilta	3
Osallistuminen Keskipiste-Leaderin nuorisotyöryhmän toimintaan	3
Osallistuminen johonkin muuhun Keskipiste-Leaderin nuorille suunnattuun toimintaan (esimerkiksi kansainväliset leirit)	5
Yhdistys tai yhteisö, jossa olen mukana voisi hakea rahoitusta Keskipiste-Leaderin kautta	4
Osallistuminen Leader-rahoitetun hankkeen toteuttamiseen (esim. talkoot)	14
Yritystuen hakeminen Keskipiste-Leaderin kautta	6

Keskipiste-Leader ry:n hallitusjäsenyys	2
Keskipiste-Leader ry:n jäsenyys	2
Toiminta johonkin teemaan liittyen (esim. sosiaalinen media, maalla asuminen, ilmastoasiat...)	14
Keskipiste-Leaderin toimintaan osallistuminen ei kiinnosta minua	11

Kysymyksessä 14 kerättiin avoimella vastauksella ideoita siihen, millä tavoin nuoret aikuiset voisivat osallistua alueen kehittämiseen ja/tai Keskipiste-Leaderin toimintaan. Vastauksissa korostui nuorten aikuisten oma aktiivisuus, seitsemän vastauksen mukaan nuorten aikuisten tulisi osallistua itse aktiivisesti sekä toiminnan että tapahtumien järjestämiseen. Myös omien ideoiden esille tuominen ja yhteinen ideointi nousi esiin kuudessa vastauksessa. Viidessä vastauksessa pidettiin tärkeänä, että nuorten ideoita, ajatuksia ja mielipiteitä kuunnellaan ja huomioidaan aidosti. Muita vaihtoehtoja olivat matalan kynnyksen osallistuminen, talkoot ja tapahtumat, erilaiset kyselyt sekä päätöksentekoon osallistuminen. Yksitoista vastaajaa ilmoitti vastaukseksi ”En tiedä / En osaa sanoa”.

Kysymyksessä 15 haluttiin tietää, millä tavoin Keskipiste-Leader tavoittaisi parhaiten nuoret aikuiset. Avoimissa vastauksissa kaikkein eniten (27 kpl) nousi esille sosiaalinen media, erityisesti uudenlaisten sosiaalisen median kanavien käyttöönotto (kuten TikTok) sekä sosiaalisen median yhteistyö. Muita ideoita olivat jalkautuminen erityisesti tapahtumiin sekä kiinnostavien tapahtumien järjestäminen (kahdeksan vastausta). Koulut ja oppilaitokset mainittiin viidessä vastauksessa ja suorat kontaktit esimerkiksi yhdistysten kautta kolmessa vastauksessa. Kolme vastaajaa ilmoitti vastaukseksi ”En tiedä / En osaa sanoa”.

Viimeisenä kysymyksenä oli mahdollisuus esittää muita ajatuksia tai kommentteja kyselyn aiheeseen liittyen. Tähän kohtaan tuli vain kolme ”En tiedä” -vastausta.

Vastausten lähettämisen jälkeen vastaajilta kysyttiin vielä kiinnostusta osallistua erilliseen ideatyöpajaan jatkotyöskentelyä varten. Jos valitsi Kyllä, pystyi jättämään yhteystiedot erikseen avautuvaan lomakkeeseen. Yhteystietoja ei voitu yhdistää muihin vastauksiin. Vastaajista vain yksi valitsi Kyllä.

5.2 Ideatyöpajan tuloksia

Ensimmäinen tärkeä havainto oli jo työpajan ilmoittautumisvaiheessa. Kun kutsuin mukaan Keskipiste-Leaderin toiminnassa aiemmin mukana olleita nuoria aikuisia, kukaan heistä ei suoraan kieltäytynyt vaan päinvastoin lähes kaikki ilmoittivat osallistuvansa mielellään, jos aikataulut sopivat yhteen. Tästä voidaan päätellä, että nuoret aikuiset haluavat osallistua alueen kehittämiseen ja Keskipiste-Leaderin toimintaan myös silloin, kun asuvat muualla.

Työpajaan osallistui yhdeksän nuorta. Työpajan aluksi osallistujat vastasivat kahteen kysymykseen Mentimeter-ohjelmaa käyttäen. Ensimmäisessä kysymyksessä selvitin osallistujien kotikunnan, vaihtoehtoina olivat Keskipiste-Leaderin alueen kunnat tai Joku muu. Tutkimuksen kannalta ei ollut olennaista tietää tarkempaa asuinkuntaa. Osallistujista kolme asui sillä hetkellä Keskipiste-Leaderin alueen kunnissa ja kuusi muualla.

Toisen kysymyksen tarkoituksena oli virittää työpajan teemaan. Osallistujia pyydettiin kirjoittamaan kolme parasta asiaa Keskipiste-Leaderin alueella yksittäisiä sanoja käyttäen. Tämä sama kysymys oli myös alkukartoituskyselyssä. Kysymyksen tarkoituksena oli nostaa esille nuorille aikuisille tärkeitä asioita ja toisaalta osoittaa positiivisten mielikuvien avulla, miksi aluetta kannattaa kehittää. Vastaukset on esitetty sanapilven muodossa kuviossa 9. Kaksi osallistui saman laitteen kautta, joten Mentimeter-vastauksissa näkyy vain kahdeksan vastausta.

Sanapilvessä suurimpana näkyvät ne sanat, jotka ovat saaneet useimmin mainintoja. Vastauksissa nousee erityisesti esille luonto, rauha, perhe ja maatalous. Vastaukset ovat yhteneväisiä alkukartoituskyselyn kanssa (katso luku 5.1), ainoastaan maatalouden tärkeys nousi näissä työpajan vastauksissa esille kyselystä poiketen.

Kuvio 9: Vastaajien mielestä parhaat asiat Keskipiste-Leaderin alueella.

Varsinaisessa ryhmätyöskentelyssä osallistujien tuli pohtia ja kirjata ajatuksia nuorille aikuisille suunnatun toiminnan kehittämiseksi neljän kysymyksen avulla. Vastaukset kerättiin sähköiselle Padlet-alustalle ja käytiin lopuksi yhteisesti keskustelemalla läpi. Alkukartoituskyselyssä nousi erityisesti esille kiinnostus toimintaan johonkin teemaan liittyen (esimerkiksi sosiaalinen media, maalla asuminen tai ilmastoasiat). Ensimmäisen kysymyksen alle osallistujat kirjasiivatkin ajatuksia ja ideoita siitä, millä tavalla tällaista teematyöskentelyä voisi toteuttaa sekä mahdollisia esimerkkiteemoja ja muita ideoita.

Toinen alkukartoituskyselyssä voimakkaasti noussut aihe oli sosiaalisen median käyttö nuorten aikuisten tavoittamisessa. Toisessa Padlet-kysymyksessä pyydettiin ideoita siihen, miten sosiaalista mediaa hyödynnettäisiin parhaiten eli kuka ”somettaa”, mitä ja millä sovelluksella. Mitkä voisivat olla uusia sosiaalisen median kanavia ja olisiko yhteistyössä sosiaalisen median vaikuttajien kanssa mahdollisuuksia.

Kolmanteen kysymykseen oli mahdollisuus kirjata muita ideoita ja kommentoida vapaasti. Lisäksi oli erikseen mahdollisuus kritiikille: tarvitaanko erillistä toimintaa tai malleja lainkaan?

Ryhmätyön keskustelujen perusteella esille nousi erityisesti ilmastonmuutos teematyöskentelyyn liittyen. Osallistujien mukaan ilmastonmuutoksen kaltaisten ajankohtaisten yhteiskunnallisten teemojen käsittely voisi auttaa aluetta näyttäytymään kehittyvänä, ja tämä voisi olla avain

nuorten aikuisten houkuttelemiseksi alueelle takaisin tai jopa uudisasukkaina. Ilmastonmuutos koskettaa myös maaseutua, joten osallistujien mielestä se voisi sopia hyvin teematyöskentelyn aiheeksi. Aihetta voisi lähteä käsittelemään esimerkiksi pienen projektin kautta.

Osallistujat ehdottivat myös erityisten nuorille aikuisille suunnattujen vapaamuotoisten ”kahvi-iltamien” järjestämistä nuorten aikuisten, paikkakuntalaisten ja Leader-työntekijöiden kesken. Vapaan keskustelun kautta voisi nousta kehitysideoita ja näkemyksiä siitä, kuinka nuoret aikuiset näkevät paikkakuntansa. Iltaan voisi yhdistää mahdollisesti ruokailuja tai mukavia aktiviteetteja ja mukana voisi olla paikallisia toimijoita ja päättäjiä. Olisi myös tärkeää painottaa alueen asukkaille, kuinka heillä on mahdollisuus vaikuttaa asioihin tällaisten tapahtumien ja tilaisuuksien kautta.

Sosiaalisen median käyttöön liittyen osallistujat nostivat muutamia keinoja, joiden avulla nuoria aikuisia tavoitetaan paremmin. Esimerkiksi markkinointiin tulisi varata oma budjetti ja hyödyntää maksullisia, kohdennettuja julkaisuja paremmin. Sisällön tulee olla kiinnostavaa mutta myös osallistavaa. Myös alueen kuntien kanssa kannattaisi tehdä enemmän yhteistyötä sosiaalisen median kanavissa näkyvyyden parantamiseksi.

Vertaistiedottamista pidettiin myös tärkeänä, eli olisi hyvä, jos sosiaalisen median päivityksiä tekisi nuori aikuinen, jolloin samaistuminen sisältöön olisi helpompaa. Tällä hetkellä Keskipiste-Leaderilla on oman Instagram-tilin lisäksi käytössä nuorille suunnattu tili, jonka aktiivisuutta tulisi osallistujien mielestä parantaa, ja jonka päivittämiseen nuoret voisivat osallistua itse enemmän. Toisaalta pohdittiin myös kohderyhmän ja viestin kohtaamista, eli nuorille aikuisille suunnattua sisältöä ei välttämättä voi tuottaa 15-vuotias esimerkiksi erilaisten elämäntilanteiden vuoksi.

Sosiaalisen median sisällön tulisi olla myös suunnitelmallisesti aktiivisempaa eli sisältöä tuotetaan sillä hetkellä, kun jotain tapahtuu, ei sen jälkeen menneestä toiminnasta tiedottaen. Silloin sisältöä voisi suunnata niin sanotusta asiatiedottamisesta kevyempään, mutta edelleen alueeseen liittyvään suuntaan, jossa TikTok voisi olla toimiva kanava. Toisaalta osa osallistujista koki, ettei esimerkiksi TikTok-kanavalle ole tarvetta. Myös Snapchat-palvelun käyttöönotosta esitettiin.

Sosiaaliseen mediaan liittyvää yhteistyötä ja vaikuttajamarkkinointia kannattaa osallistujien mielestä harkita, esimerkiksi ”vaihto-ohjelmia” käyttäen. Niissä sosiaalisen median vaikuttaja saapuu alueelle tai paikkakunnalle asumaan määrätyksi ajaksi ja tehtävänä on luoda sisältöä

sosiaaliseen mediaan omista kokemuksista ja elämästä alueella. Esimerkkinä vastaavasti toteutetusta toiminnasta nostettiin esille Äidin Puheenvuoro -kanava.

Muussa keskustelussa osallistujilta nousi harrastusmahdollisuuksien tärkeys ja se, miten Leader voi näitä mahdollisuuksia parantaa. Osallistajat kokivat myös, että maaseutu näyttäytyy helposti kaupungin vastakohtana erityisesti silloin, kun puhutaan tietyistä palveluista tai vaikkapa kulttuurielämästä. Nuorten aikuisten voi olla vaikea löytää maaseudulla paikkoja tavata toisiaan ja viettää aikaa yhdessä samaan tapaan kuin kaupungeissa.

Työpajan lopuksi kysyin ”fiilismittarin” avulla, millainen mieli osallistujilla jäi työpajasta. Suurin osa eli kuusi osallistujaa valitsi vastauksen ”Mukavaa oli, mutta paljon jäi vielä kesken”. Kaksi vastausta tuli kohtaan ”Päästiin eteenpäin, uutta syntyi!”. Kukaan ei valinnut vaihtoehtoja ”Eipä tästä ollut mitään hyötyä” tai ”En osaa sanoa, mutta hyvää kesää kaikille!”. Vastaus-ten perusteella osallistajat kokivat siis työpajan pääosin onnistuneeksi ja hyödylliseksi, mutta kehittämistyössä tunnuttiin pääsevän vasta alkuun. Kaikki osallistajat vastasivatkin ”Tällaista lisää kiitos, olen mukana!”, kun tiedustelin, tuntuuko siltä, että aihe jäi kiinnostamaan ja sen pariin voisi palata esimerkiksi myöhemmin syksyllä.

Kuvio 10: Osallistujien palaute työpajasta.

5.3 Toisen ideatyöpajan tuloksia

Osallistujia toisessa ideapajassa oli melko vähän, vain neljä. Mielestäni saimme kuitenkin hyvin keskustelua aikaiseksi ja kerättyä ajatuksia kehittämistyön tueksi. Ensimmäisessä Menti-meter-kyselyssä halusin selvittää, miksi osallistajat pitävät tärkeänä sitä, että myös muualla

asuvat (nuoret aikuiset) voivat osallistua Leader-toimintaan ja oman kotiseutunsa kehittämiseen.

Vastauksien mukaan oma kotiseutu voi olla edelleen tärkeä muualla asuvalle ja se halutaan pitää elinvoimaisena, viihtyisänä ja vetovoimaisena. Osallistujien mielestä muualla asuvat voivat tuoda uutta ja erilaista näkökulmaa alueen kehittämistoimintaan. Muualla asuvat saattavat helpommin nähdä oman alueen kehittämistarpeita niin sanotusti ulkopuolelta katsoen ja heidän näkemystensä avulla aluetta voisi kehittää entistä mielekkäämmäksi alueella vielä asuville nuorille tai niille, jotka suunnittelevat paluumuuttoa.

Osallistujat ovat myös kokeneet Leader-toimintaan osallistumisen mielekkääksi ja innostavaksi ja pitivät tärkeänä, että sitä voi halutessaan jatkaa muualle muuton jälkeenkin.

Ennen uusien osallistumistapojen ideointia halusin selvittää, kuinka kiinnostavia jo olemassa olevat tavat ovat. Muualla asuvat nuoret aikuiset ovat voineet olla mukana Keskipiste-Leaderin nuorille suunnatussa kansainvälisessä toiminnassa, kuten esimerkiksi kansainvälisessä Leader-ryhmien LINC-seminaarissa. Lisäksi nuoria osallistui Nuoriso Leader -podcastin tekemiseen vuonna 2021, eli käytännössä tuotanto oli nuorten omaa ja lisäksi heitä oli vieraina podcastien jaksoissa. Seitsemänosaisessa podcastissa nuoret keskustelivat keskenään tai yhdessä aikuisten Leader-toimijoiden kanssa Nuoriso Leader -rahoituksen ja nuorisotyöryhmätoiminnan historiasta, merkityksestä ja tulevaisuudesta (Keskipisteen Nuoret 2021).

Muistutin myös, että osallistumalla näihin ideapajoihin nuoret aikuiset ovat osallistuneet Leader-yhdistyksen toimintaan.

Toisena näkökulmana ideapajassa oli osallistuminen kotiseudun kehittämiseen. Nostin esi-merkkinä juuri päättyvän Tää on mulle tärkeä -hankkeen, jonka Maaseudun Sivistysliitto toteutti Pohjois-Pohjanmaan alueella (Maaseudun Sivistysliitto 2021). Hankkeen tavoitteena oli muun muassa etsiä keinoja pitää muualle muuttavien nuorten aikuisten suhde kotiseutuun elävänä sekä selvittää, miten muualla asuvat nuoret aikuiset voisivat vaikuttaa ja osallistua omalla kotiseudulla sijaitsevien tärkeiden paikkojen kehittämiseen. Tavoitteena oli myös löytää uusia kanavia muualla asuvien nuorten ja kotikunnan väliseen keskusteluun. (Maaseudun Sivistysliitto 2021.)

Hankkeen alussa toteutettiin #täänonmulletärkee-kohteiden haku, jossa pyydettiin nuoria aikuisia vinkkaamaan itselleen tärkeitä paikkoja kotiseudulta, joiden he toivoivat säilyvän jatkossakin tai joita he muuten halusivat nostaa esiin. Haun tuloksena löytyi kymmenen kohdetta, joita paikalliset yhteisöt kehittivät tai kunnostivat hankkeen haastamana. Sen lisäksi hanke tuotti #kotiseutupuhetta -videosarjan, jossa nuoret aikuiset kertoivat kotiseudun merkityksestä. (Maaseudun Sivistysliitto 2021.)

Hankkeen tuotoksena syntyi myös Ystäväni-kirja, joka on suunnattu erityisesti kunnille. Siinä haastetaan kuntia miettimään, miten suhde opiskelujen tai töiden perässä muualle muuttaviin nuoriin aikuisiin säilyisi elävänä. Konkreettiseen Ystäväkirja-osioon nuoret aikuiset voivat kirjata esimerkiksi itselleen tärkeitä kohteita ja asioita kotiseudulla. (Maaseudun Sivistysliitto 2022.)

Esimerkkien jälkeen pyysin osallistujia arvioimaan, kuinka todennäköisesti he itse osallistuisivat edellä esitettyihin toimiin liittyen Leader-yhdistyksen toimintaan tai kotiseudun kehittämiseen. Vastauksien skaala oli 1 erittäin epätodennäköinen - 5 erittäin todennäköinen.

Kuviossa 11 näkyvien tulosten mukaan kansainvälinen toiminta, ideapajoihin osallistuminen ja tärkeiden kehittämiskohteiden vinkkaaminen kiinnosti ideapajaan osallistuvia eniten. Kahdessa muussa vaihtoehdossa oli enemmän hajontaa.

Kuvio 11: Kuinka todennäköisesti osallistuisit toimintaan.

Ideapajan viimeisessä osiossa pyysin osallistujia ideoimaan Padlet-alustalle, miten muualla asuvat nuoret voisivat (entistä paremmin) osallistua Keskipiste-Leaderin toimintaan ja millaista

yhteydenpitoa he kaipaavat yhdistyksen suunnalta. Toinen kysymys liittyi yleisesti kotiseudun kehittämiseen ja siihen osallistumiseen. Kolmannen otsikon alle oli mahdollista kirjoittaa muita mieleen tulevia asioita tai kysymyksiä. Työskentelyn jälkeen vastaukset käytiin keskustellen läpi.

Leader-toimintaan liittyen osallistujat kaipasivat erityisesti mahdollisuutta osallistua erilaisiin tapaamisiin, joissa olisi mahdollisuus kohdata muita maaseudun kehittämisestä kiinnostuneita nuoria aikuisia, vaihtaa ajatuksia ja verkostoitua heidän kanssaan. Kansainvälinen toiminta nousi tässäkin osiossa merkittävästi esille, eli se kiinnostaa ja nuoret aikuiset voisivat myös tuoda uutta osaamista toimintaan opiskelu- ja työtaustansa kautta. Osallistujat toivoivat myös, että Leader-yhdistys pitäisi yhteyttä toiminnassa mukana olleisiin, nykyään muualla asuviin nuoriin aikuisiin esimerkiksi WhatsApp-ryhmän ja sähköpostituslistojen avulla.

Kotiseudun kehittämiseen liittyen osallistujat pitivät tärkeänä, että oma asuinkunta on kiinnostunut muualla muuttavan tai muualla asuvan nuoren aikuisen ajatuksista. Vuorovaikutteisuutta korostettiin, eli esimerkiksi Ystäväkirja-menetelmä tai säännölliset kyselyt toimivat osallistujien mielestä paremmin, kuin vaikkapa kuntien postissa lähettämät paluumuuttoon houkuttelevat kirjeet. Osallistujat kertoivat myös, että Leader-yhdistyksellä voisi olla rooli viestinviejänä nuorilta aikuisilta kuntiin sekä toiseen suuntaan. Näin olisi mahdollista saada kehitysideoita alueen kehittämistyöhön. Profiloitumalla viestinviejäksi ja yhteysorganisaatioksi nuorten aikuisten ja kuntien välillä Leader-toiminnan tunnettavuus voisi ajan kanssa parantua entisestään erityisesti nuorten parissa, mikä puolestaan edistäisi alueen kehittämistyön jatkuvuutta ja kestävyyttä.

Lisäksi osallistujat pitivät tärkeänä, että kotikunnat järjestäisivät ja markkinoisivat entistä aktiivisemmin kesätyö- ja harjoittelumahdollisuuksia muualla opiskeleville nuorille. Tällä voisi olla myös positiivisia vaikutuksia paluumuuttoa ajatellen.

Osion lopuksi pyysin osallistujia arvioimaan, mihin näissä ideoissa esitettyihin toimiin he voisivat itse osallistua Tykkää -toiminnon avulla. Eniten osallistujia kiinnosti kansainvälinen toiminta sekä säännöllinen yhteydenpito Leader-yhdistykseen. Osallistujat olivat myös kiinnostuneita kesätyö- ja harjoittelumahdollisuuksista kunnissa.

Ideapajan päätteeksi pyysin jälleen palautetta ”fiilismittarin” avulla Mentimeter-työkalua käyttäen. Kaksi vastausta tuli vaihtoehtoon ”Mahtavia ideoita, hyvä me! Nyt alkaa tapahtua” ja yksi vastaus ”Hyviä ideoita, mutta tehdäänkö näille oikeasti mitään?”. Yksi vastaajista koki, että

”Nyt ei oikein ole mitään fiiliksiä...”. Kukaan ei valinnut kohtaa ”Minusta tuntuu, että mentiin vain taaksepäin”. Kiitin osallistujia osallistumisesta ja totesin, että opinnäytetyön osalta yhteydenpito ja työpajat eivät enää jatku. Mutta muuten Keskipiste-Leader tulee jatkamaan yhteydenpitoa ja toimintaa kehitetään ideapajoissa nousseiden esitysten pohjalta.

6 POHDINTA JA ARVIOINTI

Opinnäytetyön tavoitteena oli siis selvittää tapoja, joilla Keskipiste-Leaderin alueella asuvia nuoria aikuisia tavoitetaan kohdennetusti ja saadaan sillä tavoin kiinnostumaan alueen kehittämisestä ja Leader-toiminnasta. Tavoitteena oli myös löytää nuoria aikuisia kiinnostavia tapoja osallistua Leader-toimintaan ja alueen kehittämiseen yleensä. Opinnäytetyöprosessin aikana nousi esille ajatus kehittää toimintaa myös muualla asuvien nuorten aikuisten näkökulmasta.

Opinnäytetyön tulokset voi tiivistää seuraavasti:

- nuoret aikuiset tavoitetaan parhaiten sosiaalisen median kautta, kunhan kanavat ja sisältö on valittu kohderyhmää kiinnostavalla tavalla
- kiinnostus alueen omaehtoiseen kehittämiseen edellyttää oikeanlaista viestintä mahdollisuuksista
- myös muualla asuvat nuoret aikuiset tulee huomioida alueen kehittämisessä

Opinnäytetyöhön tekemiseen käytettävissä ollut aika ei kuitenkaan riittänyt kyselystä ja työpajoista nousseiden ideoiden ja kehittämistarpeiden kokeiluun käytännössä, joten toimintamallien lopullinen toimivuus selviää vasta myöhemmin.

Toimintatutkimuksen käytännön osuudessa käytettiin yhteiskehittämisen menetelmiä, eli järjestettiin Teams-ideapajoja alkukartoituskyselyn tulosten pohjalta. Verkossa toteutetuissa ideapajoissa hyödynnettiin erilaisia osallistavia työkaluja, kuten Mentimeterin sanapilveä ja erilaisia äänestyksiä sekä Padlet-alustan muistitauluominaisuuksia. Olennaista on, että opinnäytetyön kohderyhmä on osallistunut aktiivisesti kehittämistyöhön ja tulokset pohjautuvat heidän esittämiin ajatuksiin.

6.1 Nuorten aikuisten tavoittaminen

Kyselyn perusteella sosiaalinen media ja erityisesti uudenlaisten sosiaalisen median kanavien käyttö ja sosiaalisen mediaan liittyvä yhteistyö koettiin parhaimmaksi tavaksi tavoittaa nuoria aikuisia. Siksi tämä otettiin myös ensimmäisen työpajan käsiteltäväksi aiheeksi.

Nuorten aikuisten mielestä sosiaalisen median hyödyntämisessä on tärkeää muistaa, että käytettävät välineet ja viesti valitaan kohderyhmän mukaan. Siksi Leader-yhdistyksen alle 20-vuo-

tiaille suunnatussa viestinnässä olisi hyvä käyttää eri kanavia kuin nuorille aikuisille. Molempien kohderyhmien kannalta vertaistiedottamista pidettiin tärkeänä, eli sosiaalisen median päivityksiä tekisi nuori tai nuori aikuinen.

Keskipiste-Leaderin käytössä olevan erityisesti nuorille suunnatun Instagram-tilin sisältö tulisi siis jatkossakin keskittyä enemmän alle 20-vuotiaille suunnattuun viestintään. Nuorille aikuisille viestintä kannattaa kohdistaa muiden käytössä olevien kanavien kautta, ja ottaa käyttöön uusia kanavia, kuten TikTok tai Snapchat. Erityisesti näillä uusilla kanavilla sisältö voisi olla kevyempää ja vuorovaikutukseen perustuvaa.

Oikean sosiaalisen median kanavan käyttäminen on tärkeää. Vuonna 2022 toteutetun Some ja nuoret 2022 -tutkimuksen (Ebrand Group & Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelut, 2022) mukaan suosituimmat sosiaalisen median palvelut nuorten parissa olivat WhatsApp, YouTube, Instagram, Spotify ja TikTok, joita kaikkia käytti yli 50 % vastaajista. Facebookia sen sijaan käytti vain 46 % vastaajista. Sen käyttö on selkeästi vähenemässä kaikissa kyselyyn vastanneissa ikäryhmissä, sillä vuonna 2016 käyttäjiä oli 81 % ja vuonna 2019 taas 57 %. Toisaalta ikäryhmittäin katsottuna Facebook on edelleen suosittu palvelu yli 20-vuotiaiden keskuudessa ja TikTokin käyttö puolestaan laskee 20 ikävuoden jälkeen. (mt.)

Työpajan tulosten perusteella myös sosiaalisen median yhteistyötä ja vaikuttajamarkkinointia kannattaa lisätä. Esimerkiksi Ruokaviraston alainen Verkstopalvelut -yksikkö on toteuttanut vaikuttajayhteistyön kampanjoita, kuten #unelmaelämäämaaseudulla (Maaseutuverkosto 2021). Kampanjaan osallistui useita valtakunnallisesti tunnettuja sosiaalisen median vaikuttajia ja sen tavoitteena oli muun muassa lisätä positiivista mielenkiintoa maaseutua ja sen mahdollisuuksia kohtaan erityisesti nuorten aikuisten keskuudessa. Kampanja sai yli miljoona näyttökertaa. (mt.)

Pienillä Leader-yhdistyksillä ei välttämättä ole resursseja yhtä laajoihin kampanjoihin tai tunnettuihin yhteistyökumppaneihin. Alueilta kuitenkin varmasti löytyy sosiaalisessa mediassa aktiivisia nuoria aikuisia, joiden kanssa olisi mahdollista neuvotella paikallisesta yhteistyöstä ja näkyvyydestä. Paikallisten toimijoiden kanssa tehtävä yhteistyö voi tuottaa myös paremmat tulokset kuin tunnettujen sosiaalisen median vaikuttajien kanssa. Se voidaan toteuttaa pienemmillä resursseilla ja sisältö vastaa paremmin paikallisiin tarpeisiin. Joka tapauksessa sosiaalisen median yhteistyö tai vaikuttajamarkkinointi vaatii sekä osaamista että resursseja myös Leader-ryhmissä.

Samoihin tuloksiin on tullut myös Mikkonen (2022), jonka opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää uutta asukastoiminnan mallia Espoon kaupungille juuri nuorten aikuisten lähtökohdista. Olakseen helposti lähestyttävä kaupunki tarvitsee samaistuttavia ihmisiä mukaan toimintaan, jotka voisivat kertoa sosiaalisen median kanavilla omasta elämästään ja miltä kaupunki näyttää nuoren aikuisen silmin (Mikkonen 2022, 56). Samaa kommentoivat myös Some ja nuoret 2022 - tutkimukseen vastanneet, sillä heidän mukaansa sosiaalisen median palvelua on kiinnostavaa käyttää, kun sen käyttäjät ovat samahenkisiä ja sisältö kiinnostavaa (Ebrand & Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelut 2022).

Kunnat ovat toimijoina hyvin lähellä Leader-yhdistyksiä ja merkittäviä kumppaneita alueen kehittämisessä. Kunnat kattavat 20 % alueille ohjattavasta Leader-rahoituksesta eli kuntien toimintaan kohdistavat eurot tulevat alueelle moninkertaisina takaisin. Mitä enemmän Leader-rahoitusta hyödynnetään, sitä enemmän hyötyvät myös alueen kunnat. (Leader Suomi 2022b.) Tavoitteet alueen elinvoimaisuuden edistämiseksi ovat yhteiset ja siksi on luontevaa, että Leader-yhdistys ja kunnat tekevät entistä enemmän yhteistyötä myös sosiaaliseen mediaan liittyvän viestinnän suhteen. Tämä suositus nousi vahvasti esille myös nuorten aikuisten työpajassa.

Hyyryläisen & Tuiskun (2016, 10) mukaan kunnat ovat aktiivisia sosiaalisessa mediassa, mutta eivät välttämättä toimi niin sanotusti sosiaalisen median viestintäkulttuurin mukaisesti. Viestintä on pääosin vielä yksisuuntaista, ei niinkään keskustelun ja osallistumisen mahdollistavaa, kuten sosiaalisen median kulttuuriin kuuluisi (mt., 10, 51). Leader-ryhmän kannattaakin olla aktiivisesti yhteydessä ja verkostoitua kuntien viestinnästä vastaavien henkilöiden kanssa yhteisen ja yhteistyössä tehtävän viestinnän kehittämiseksi.

Merkittävä rooli tiedon jakamisessa on myös Leader-rahoitusta saaneilla yhdistyksillä ja yrityksillä, ja näiden toimijoiden sosiaalisen median osaamista tulee kehittää ja tukea. Hyyryläisen & Tuiskun (2016, 104) mukaan erilaisten projektien viestintä on hajallaan ja tietoa projekteista nousee esille sieltä täältä. Selkeämpi viestintä, johon sosiaalinen media on kytketty mukaan, auttaisi alueen asukkaita saamaan paremman käsityksen siitä, millaista kehittämistyötä omalla alueella tai kunnassa on meneillään ja miten niihin voi itse osallistua (mt., 104). Leader-ryhmillä on mahdollisuus järjestää sosiaalisen median koulutuksia sekä ohjeistaa rahoitusta saaneita, miten rahoitetuista hankkeista ja niiden toiminnasta viestitään tehokkaasti erityisesti sosiaalisessa mediassa. Koulutuksen tulee olla säännöllistä ja jatkuvaa, sillä uusia rahoituspäätöksiä tehdään jatkuvasti ja siten uusia hanketoimijoita tulee koko ajan lisää.

6.2 Osallistumisen tavat ja mahdollisuudet

Koska kehittämistyön alkuvaiheessa tehty kysely ei varsinaisesti ollut tilastollinen tutkimus ja vastaajia oli verrattain vähän (36 kpl), ei sen perusteella voi tehdä laajoja yleistyksiä koskien Keskipiste-Leaderin alueen nuoria aikuisia. Kysely antoi kuitenkin hyvää taustatietoa ja materiaalia kehittämistyötä varten ja osallistavien työpajojen pohjaksi.

Esimerkiksi suurin osa vastaajista (19 kpl) ilmoitti, ettei tällä hetkellä osallistu aktiivisesti mihinkään esimerkeissä mainittuun yhdistys- tai vaikuttamistoimintaan. Kuitenkin vastaajat olivat pääosin sitä mieltä, että he haluavat vaikuttaa itseä koskeviin ja toisaalta yhteisiin asioihin sekä kehittää omaa asuinympäristöään. Vastaajat kuitenkin kokivat mahdollisuutensa vaikuttaa asioihin keskimäärin hieman heikompana. Nuorilla aikuisilla on siis halua osallistua ja vaikuttaa, mutta välttämättä siihen ei ole niin hyvin mahdollisuuksia kuin he haluaisivat. Osallistumisen esteet voivat olla moninaiset lähtien perhe- ja työtilanteesta sopivan osallistumis- tai vaikuttamiskanavan puuttumiseen.

Kyselyssä nousi esille myös vastaajien kiinnostus osallistua hankkeiden toteuttamiseen esimerkiksi talkootyön kautta. Toisaalta kokemukseni mukaan useat yhteisöt alueella toivoisivat lisää talkoolaisia mukaan. Olisikin tärkeää selvittää, mitkä ovat mahdolliset esteet nuorten aikuisten kehittämis- ja vaikuttamistoimintaan osallistumiselle ja miten heitä saataisiin mukaan esimerkiksi yhteisiin talkoisiin. Ilmoitetaanko talkoista esimerkiksi nuorille ja nuorille aikuisille luonteissa kanavissa, kuten sosiaalisen median välineissä?

Kyselyn tarkoituksena oli myös kerätä osallistujia tuleviin työpajoihin, mutta vain yksi vastaajista ilmoitti olevansa kiinnostunut osallistumaan työpajaan. Kyselyvastausten perusteella olisi voinut olettaa, että osallistujia olisi tullut enemmän kyselyn kautta. Esimerkiksi avoimissa vastauksissa omien ideoiden esille tuominen ja yhteinen ideointi nousi esiin kuudessa vastauksessa, kun kysyttiin, millä tavoin nuoret aikuiset voisivat osallistua alueen kehittämiseen. Mielienkiintoista kyselyssä on myös se, että 28 vastaajista ei ollut aiemmin kuullut Leader-toiminnasta tai osallistunut siihen, mutta heistä vain 11 ilmoitti, että osallistuminen ei kiinnosta jatkossakaan. Kiinnostusta osallistumiseen siis olisi, mutta ehkäpä itselle aiemmin tuntemattoman organisaation työpajaan osallistuminen pelkän kyselyn perusteella ei kuitenkaan tunnu mielekkäältä tai ensisijaiselta tavalta osallistua yhteiseen kehittämiseen.

Hyvä esimerkki omaehtoisesta kehittämisestä ja suorasta toiminnasta oman ympäristön kehittämiseksi on kaupunkiaktivismi, joka on noussut terminä ja ilmiönä esille viimeisen vuosikymmenen aikana (Mäenpää & Faehnle 2021, 19, 133). Mäenpää & Faehnle (2021, 20) määrittelevät kaupunkiaktivismia näin:

- kansalaisten itse organisoimaa ja omaehtoista yhteistoimintaa, joka tapahtuu yleensä järjestötoiminnan ulkopuolella
- luonteeltaan aloitteellista, proaktiivista ja rakentavaa
- suuntautuu ensisijaisesti toimintaan, ei poliittiseen mielipiteenmuodostukseen tai vaikuttamiseen
- nojaa tee-se-itse-henkeen ja commons-ajatteluun
- hyödyntää internetiä ja sosiaalista mediaa toiminnassaan ja järjestäytymisessään
- ja joko tapahtuu kaupunkitilassa tai liittyy kaupunkiin ja sen oloihin.

Kaupunkiaktivismiin toteuttajia ovat usein nuoret aikuiset. Esimerkiksi Espoon kaupungissa on kehitetty uutta asukastoiminnan mallia juuri nuorten aikuisten lähtökohdista kaupunkiaktivismiin periaatteet huomioiden (Mikkonen 2022, 7).

Voisiko kaupunkiaktivismista ottaa mallia maaseudun kehittämiseen? Maaseudulla on toisaalta totuttu siihen, että asukkaiden on oltava itse aktiivisia asioiden eteenpäin viemiseksi. Kunnat ovat usein pieniä, eikä niillä ole resursseja tarjota asukkaille tapahtumia tai toimintaa samassa laajuudessa kuin isommissa kaupungeissa, joten asukkaiden on järjestettävä niitä itse. On myös tavallista, että esimerkiksi kyläkoulujen liikuntasalit tai jääkiekkokaukalot on rakennettu kyläläisten talkootyön ja lahjoitusten voimin. Talkootyö, tai kökkä, onkin luonteva ja perinteikäs tapa edistää yhteisiä asioita maaseudulla. Pelkästään Suomen Leader-rahoitetuissa hankkeissa tehtiin 2,6 miljoonaa tuntia talkootöitä vuosien 2014-2021 aikana (Suomen Kylät 2022). Keskipiste-Leaderin rahoittamissa hankkeissa talkootunteja kertyi vastaavana aikana noin 93 300, mikä vastaa arviolta noin 55 henkilötyövuotta ja rahallisesti noin 1,9 miljoonaa euroa (Keskipiste-Leader 2022c, 8).

Kaupunkiaktivismi ja mu neljännen sektorin kansalaistoiminta lähtee aina asukkaista itsestään ja on heidän itsensä organisoimaa kunta- ja järjestöorganisaatioiden ulkopuolella (Mäenpää & Faehnle 2021, 20). On tärkeää, että myös maaseudulla osallistuminen on lähtöisin aidosti nuorista aikuisista itsestään, alhaalta ylöspäin Leader-periaatteiden mukaan. Siksi Leader-yhdistyskään ei voi lähteä ”määräämään” tai ohjaamaan alueen nuoria aikuisia järjestämään toimintaa

ja tapahtumia. Tärkeintä onkin ensin tavoittaa nuoret aikuiset ja lisätä heidän tietoaan eri mahdollisuuksista oikeanlaisen viestinnän kautta, jolloin mielenkiinto omaehtoiseen alueen kehittämiseen lisääntyy. Leader voi innostaa, aktivoida ja kannustaa nuoria aikuisia, mutta kiinnostus ja aloite toimintaan on lähdettävä heistä itsestään. Tässä kiteytyykin yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen keskeinen piirre, sillä uusien tekojen ja toimijoiden saaminen liikkeelle on Leader-toiminnan ydintä, joka tuottaa lisäarvoa alueelle ja alueen asukkaille (Rannanpää ym. 2020, 171).

Toimijoiden liikkeelle saaminen ja yhteiseen toimintaan ohjaaminen lisää yhteisöön kuulumisen tunnetta ja sitä kautta osallisuutta. Jotta osallisuus toteutuu aidosti, kuulumisen tunteen lisäksi ihmisen tulee konkreettisesti olla osa yhteisöä sekä toimia aktiivisesti osana sitä. Edistämällä nuorten aikuisten osallistumisen mahdollisuuksia alueen kehittämiseen voidaan vahvistaa yhteisöön kuulumisen tunnetta, mikä puolestaan voi lisätä osallistumista yhä laajemmin. (Nivala & Ryyänen 2013, 26, 32.)

Samalla kannattaa muistaa, että osallistumisen ja kansalaistoiminnan tavat ovat jatkuvassa muutoksessa, samoin Leader-toimintatavan tulee kehittyä jatkuvasti muun muutoksen mukana. Pystyäkseen lisäämään paikallisia innovaatioita ja elinvoimaa, tulee myös Leader-ryhmien kehittyä ja toimia uusilla tavoilla (Rannanpää ym. 2020, 172). Esimerkiksi nuorille aikuisille luonteva toimintaympäristö sosiaalinen media ei ole vain tiedonvälitystä varten, vaan se voi olla myös yhteisen tekemisen ja (yhteiskunnallisen) osallistumisen paikka. Monien tuntemat Ravintolapäivä ja Siivouspäivä ovat esimerkkejä kaupunkiympäristössä toteutuneista omaehtoisesta toiminnan järjestämisestä, jonka sosiaalinen media on käytännössä mahdollistanut. (Idström 2016.) Koska sosiaalinen media on noussut vahvasti esille parhaana välineenä tavoittaa nuoret aikuiset, voi se jatkossa toimia yhä enemmän myös maaseudun kehittämistoiminnan alustana.

Pitää myös huomioida, mikä on nuorille tärkeää, kun mietitään toimenpiteitä ja painotuksia alueen kehittämiseen. Sekä kyselyssä että työpajassa nuorten aikuisten vastauksissa luontoa ja maaseudun rauhaa sekä yhteisöllisyyttä ja itselle läheisiä ihmisiä pidettiin parhaina asioina Keskipiste-Leaderin alueella. Kiilakosken (2016) mukaan juuri luonto ja läheiset ihmissuhteet ovat tutkimusten perusteella tärkeitä tekijöitä, jotka kiinnittävät nuoret alueeseen ja siellä viihtymiseen.

Kyselyssä selvitettiin, millä tavalla vastaajat haluaisivat osallistua Keskipiste-Leaderin toimintaan. Hankkeiden toteuttamisen lisäksi eniten kiinnosti toiminta johonkin teemaan liittyen. Työpajan ryhmätyön keskustelussa nousi erityisesti ilmastonmuutos teematyöskentelyn aiheena. Työpajan osallistujien mukaan juuri ilmastoteema voisi kiinnostaa nuoria aikuisia osallistumaan toimintaan.

Greenin (2020, 56) mukaan suomalaisnuorten luottamus siihen, miten he pystyvät itse vaikuttamaan ilmasto- ja ympäristöasioihin on kansainvälisesti vertailtuna heikkoa. Ymmärtämisen ja kuulemisen lisäksi paras keino auttaa ilmastohuolia pohtivia nuoria olisi konkreettinen toiminta (mt., 56).

Keskipiste-Leaderilla on pitkä kokemus nuorten omaehtoisen toiminnan tukemisesta, joten on luontevaa lähteä tukemaan alueen nuoria ja nuoria aikuisia myös ilmastoasioissa. Nuorille aikuisille sopiva toimintamalli voi olla esimerkiksi sosiaalisen markkinoinnin kampanja tai ilmasto- tai ympäristöteemaan liittyvä osallistava projekti.

6.3 Muualla asuvat nuoret aikuiset

Toisen ideapajan työskentelyn yhteydessä esittelin Tää on mulle tärkeä -hankkeessa (Maaseudun Sivistysliitto 2021) tehtyjä toimia nuorten aikuisten osallisuuden edistämiseksi. Hankkeessa esimerkiksi pyydettiin nuoria aikuisia vinkkaamaan itselle tärkeitä paikkoja kotiseudulta, joiden he toivovat säilyvän ja joita voidaan kehittää tai kunnostaa yhdessä paikallisten yhteisöjen kanssa. Sen lisäksi hanke tuotti videosarjaa, jossa nuoret aikuiset kertoivat kotiseudun merkityksestä itselleen. Lopputuotoksena ilmestyi Ystäväni-kirja, jota kunnat voivat hyödyntää nuorten aikuisten kuulemisessa. (mt.)

Ideapajan tulokset yhdessä Tää on mulle tärkeä -hankkeessa toteutetun toiminnan kanssa vahvistavat ajatusta muualla asuvien, erityisesti nuorten aikuisten tärkeästä roolista osana alueen kehittämistä. Ideapajaan osallistuneet nuoret muistuttivat, että vaikka he asuvat muualla, kotiseutu on heille edelleen tärkeä ja hekin toivovat, että se pysyy elinvoimaisena ja viihtyisänä. Kehittämistoimet myös helpottavat tekemään päätöksen mahdollisesta paluumuutosta. Muualla asuvilla on usein myös uusia ja tuoreita näkökulmia asioiden kehittämiseksi, kun he pystyvät katsomaan aluetta etäisyyden päästä. Tässäkin tärkeää on Leader-yhdistyksen ja alueen kuntien yhteistyö, sillä tavoitteet alueen elinvoimaisuuden ja nuorten aikuisten paluumuuton suhteen ovat yhteiset.

Ideapajaan osallistujat muistuttivat myös, että he haluavat pitää yllä yhteyttä Leader-yhdistykseen ja haluavat edelleen osallistua toimintaa, vaikka asuvatkin muualla. Leader-yhdistyksen kannattaa siis pitää yllä esimerkiksi WhatsApp-ryhmää ja sähköpostilistaa, joissa käydään keskustelua ja tiedotetaan ajankohtaisista asioista. Välillä nuoria aikuisia voi kutsua mukaan Teams-työpajoihin, kun kehittämistyössä tulee vastaan käsittelyä vaativa teema.

Nuoret esittivät myös useita toteuttamiskelpoisia ideoita siihen, millaiseen konkreettiseen toimintaan muualla asuvat voivat osallistua. Nämä ideat kannattaa huomioida Leader-ryhmän toiminnan suunnittelussa mahdollisuuksien mukaan. Ideoiden toteuttaminen edellyttää kuitenkin muualla asuvien nuorten aikuisten sitoutumista ja aktiivista osallistumista toimintaan, ja niiden toimivuutta ja vaikuttavuutta voidaan arvioida vasta myöhemmin, mahdollisten kokeilujen jälkeen.

Eniten nuoria aikuisia kiinnostaa osallistuminen kansainväliseen toimintaan ja yhteistyöhön. Keskipiste-Leaderilla, kuten Leader-yhdistyksillä yleensäkin on hyvät verkostot Euroopassa toimiviin Leader-organisaatioihin, joiden kautta kannattaa selvittää yhteistyön mahdollisuudet nuoriin aikuisiin liittyen. Myös ERASMUS+ -ohjelma on ennestään tuttu Keskipiste-Leaderille ja sen kautta on mahdollisuus toteuttaa esimerkiksi nuorten aikuisten ryhmävaihtoja heidän yhdessä valitseman teeman ympärillä (Opetushallitus 2022).

Ideapajan osallistujat nostivat hyvin esille myös sen, että muualla asuvien nuorten aikuisten opiskelun ja töiden kautta hankkimaa osaamista kannattaa hyödyntää kansainvälisessä toiminnassa. Leader-yhdistyksen kannattaa tehdä muualla asuvien, aiemmin toiminnassa mukana olleiden nuorten aikuisten osaamiskartoitus, jolloin selviää millaista tieto-taitoa heillä on ja miten sitä voisi hyödyntää sekä kansainvälisessä toiminnassa että kehittämistyössä ylipäätään.

Osallistujia kiinnosti myös tapaamiset muiden maaseudun kehittämisestä kiinnostuneiden nuorten aikuisten kanssa. Valtakunnallisesta maaseudun kehittämistoiminnan verkostotyöstä vastaa Ruokaviraston alainen Verkostopalvelut-yksikkö (Maaseutuverkosto 2022), joka voisi olla oikea taho maaseudun nuorten aikuisten valtakunnallisen yhteistyön kehittämisessä.

6.4 Arviointi

Kehittämistyössä tärkeää on erityisesti prosessin arviointi, jonka avulla voidaan kohdentaa toimintaa tai määritellä tavoitteita myös kehittämistoiminnan aikana (Toikko & Rantanen 2009,

82-83). Opinnäytetyön prosessin arvioinnissa olennaista on se, että prosessin tulisi olla kokonaisuutena luotettava (Vilkkä 2021, 185). Kehittämistoiminnassa luotettavuus muodostuu erityisesti syntyvän tiedon käyttökelpoisuudesta ja hyödyllisyydestä (Toikko & Rantanen 2009, 121-122). Kanasen (2014, 135) mukaan toimintatutkimuksessa luotettavuutta lisää myös aineistotriangulaation käyttö, eli tutkimuksessa käytetään vähintään kolmea erilaista tiedonkeruumenetelmää.

Opinnäytetyön toiminnalliseen kehittämistyöhön osallistuneiden määrä oli toivottua pienempi. Kartoituskyselyyn tuli 36 vastausta, joka on tutkimusnäkökulmasta hyvin pieni. Toisaalta Leader-toiminnan näkökulmasta määrä oli hyvin tyypillinen ja paikallisessa kehittämisessä jokainen vastaus ja osallistuminen on tärkeää. Kyselyyn vastasi kaksitoista sellaista alueen asukasta, jotka eivät olleet aiemmin kuulleet Keskipiste-Leaderin toiminnasta. Voi siis sanoa, että kysely toteutti osaltaan myös tiedottamistehtävää ja levitti tietoa Leader-toiminnan mahdollisuuksista.

Kysely ja siitä tiedottaminen eivät sellaisenaan kuitenkaan riittäneet houkuttelemaan alueen nuoria aikuisia osallistumaan yhteiseen ideointiin. Alkuperäisen suunnitelman mukaan opinnäytetyön ideapajat oli tarkoitus järjestää alueella asuvien nuorten aikuisten kanssa kartoituskyselyn perusteella. Yhteystietonsa jätti kuitenkin vain yksi vastaajista, joten suunnitelmaa täytyi muuttaa.

Ajatus etäyhteyksillä järjestettävästä ideapajasta mahdollisti muualla asuvien nuorten aikuisten mukaan ottamisen ideointiin, mikä osoittautui kehittämistyön kannalta hyväksi ja tärkeäksi päätökseksi. Se osoitti, että alueelta pois muuttaneet nuoret aikuiset ovat edelleen kiinnostuneita siitä, mitä omalle kotiseudulle kuuluu ja miten sen elinvoimaisuutta voisi kehittää tai pitää yllä. Nuoret aikuiset ovat myös mahdollisia paluumuuttajia, joten yhteydenpito ja osallistaminen kehittämistyöhön on alueen väestökehityksen ja elinvoimaisuuden kannalta erittäin tärkeää. Toisaalta alueella asuvien nuorten aikuisten toiveita ei saatu työpajojen kautta yhtä vahvasti esille, joten ideapajojen tulokset perustuvat suurelta osin muualla asuvien ajatuksiin.

Ensimmäiseen ideapajaan osallistui yhdeksän nuorta aikuista, mikä on hyvä määrä työpajatyöskentelyä ajatellen. Toiseen ideapajaan osallistui yli puolet vähemmän, millä voi jo olla vaikutusta työskentelyyn. Mitä enemmän osallistujia työpajassa on, sitä enemmän voi syntyä uudenlaisia ideoita erityisesti keskustelun kautta. Kun osallistujia on vähän, aineisto voi jäädä suppeaksi ja sillä voi olla vaikutusta kehittämistyön luotettavuuteen (Toikko & Rantanen 2009, 13).

Toisaalta osallistujat olivat sitoutuneita prosessiin, mikä puolestaan vaikuttaa myönteisesti kehittämistyön aineistojen ja tulosten luotettavuuteen (mt., 124). Myös aineistoa muodostui hyvin työpajojen aikana pienehköstä osallistujamäärästä huolimatta. Toikon & Rantasen (2009, 42) mukaan kehittämistoiminnassa tieto syntyykin nimenomaan aidoissa ympäristöissä, joissa toiminta tapahtuu eikä esimerkiksi yliopistojen tutkimuslaboratorioissa.

6.5 Tulosten hyödynnettävyys ja levittäminen

Toikon & Rantasen (2009, 125) mukaan kehittämissprosessissa tiedon ja tulosten käyttökelpoisuus tarkoittaa niiden hyödynnettävyyttä ja siirtämistä käytännön toimintaan. Tämän opinnäytetyön kyselyjen ja työpajojen tulokset on käyty läpi aina tuoreeltaan opinnäytetyön tilaajan Keskipiste-Leaderin työntekijöiden kesken ja samalla keskusteltu siitä, miten tuloksia voidaan hyödyntää Keskipiste-Leaderin toiminnassa. Nuorisoaktivaattorin läsnäolo ideapajoissa on ollut olennaista, sillä hän toimii päivittäin alueella asuvien nuorten parissa ja on tällä hetkellä myös linkki alueelta pois muuttaneisiin, aiemmin toiminnassa mukana olleisiin nuoriin.

Opinnäytetyön tilaaja Keskipiste-Leader on tutustunut opinnäytetyön keskeisiin tuloksiin ja suosituksiin. Palautteen mukaan tulokset vastaavat tavoitteisiin ja sopivat hyvin tämän hetken tilanteeseen, kun lähdetään toteuttamaan uutta alueen kehittämiss strategiaa EU-ohjelmakaudelle 2023-2027. Tulokset ja suositukset ovat käytännönläheisiä ja siirrettävissä osaksi Keskipiste-Leaderin toimintaa. Keskeisimpiä niistä ovat sosiaalisen median käyttöön ja muualla asuvien nuorten aikuisten osallistumiseen liittyvät toimet.

Opinnäytetyössä nousseiden tulosten pohjalta Keskipiste-Leader käynnistääkin loppuvuodesta 2022 #meidänmaaseutu -hankkeen, jonka tarkoituksena on kehittää yhdistyksen käytössä olevia sosiaalisen median kanavia niin, että ne sekä tavoittavat että kiinnostavat entistä enemmän nuoria aikuisia. Hankkeen aikana otetaan käyttöön myös uusia sosiaalisen median kanavia. Tarkoitus on, että alueen nuoret sekä nuoret aikuiset tuottavat myös itse sisältöä kanaviin. Lisäksi kokeillaan sosiaalisen median yhteistyön ja vaikuttajamarkkinoinnin mahdollisuuksia sekä syvennetään yhteistyötä kuntien viestinnän kanssa. Hankkeen ajatuksena on, että käyttämällä oikeita sosiaalisen median kanavia ja tuottamalla niihin sisältöä kohderyhmää kiinnostavalla tavalla, tieto mahdollisuuksista osallistua oman kotiseudun kehittämiseen leviää laajemmin ja paremmin nimenomaan nuorten ja nuorten aikuisten keskuudessa.

Sosiaalisen median toiminnan kehittämiseen voi yhdistää myös nuoria aikuisia kiinnostavan, itselle tärkeiden (kehittämis)kohteiden vinkkaamisen ja esittelyn omalta kotiseudulta tai kotikunnasta. Tää on mulle tärkeä -hankkeen (Maaseudun Sivistysliitto 2021) menetelmiä yhdistellen Leader-yhdistys voi tuottaa esimerkiksi videosarjan, jossa nuoret aikuiset esittelevät itselleen tärkeitä paikkoja ja kohteita omasta kotikunnastaan.

Nuorilla aikuisilla voi olla tärkeä rooli positiivisten maaseutukuvien luomisessa. Nuorten aikuisten omakohtaiset kertomukset ja esimerkit siitä, että maaseudulla asuminen on mahdollista ja sosiaalisesti hyväksyttävää auttavat muita samanikäisiä tai jo nuorempia samaistumaan näihin esimerkkeihin ja kiinnostumaan alueesta, asui sitten alueella tai muualla. Hokkanen (2004) on tutkinut pro gradu -työssään nuorten aikuisten maalla asumista ja kertoo tuloksissa, kuinka merkittävästi yhteisölliset odotukset ja käsitykset määrittävät sitä, kenen on ”hyväksyttävää” asua maalla ja kenen kaupungissa. Esimerkiksi korkeakoulutetun nuoren naisen muuttoa maalle voidaan pitää jopa epäonnistumisena tai vähintäänkin käsittämättömänä ratkaisuna, tai perheettömän yksinäisen miehen paluumuuttoa outona (mt., 66-75).

Usein voi käydä niin, että omasta kotiseudusta puhutaan kriittisesti vaikkapa sosiaalisessa mediassa sekä nuorten että aikuisten toimesta. Tässäkin syynä saattaa olla se, että kotiseudulle maalle asumaan jääneitä voidaan pitää epäonnistuneina (Suutari, Rinne-Koski & Riukulehto 2021, 78.) Toisaalta Hyyryläisen & Rynänen (2018, 35) mukaan koko ajan lisääntyvä digitaalisuus voi vaikuttaa myös omakohtaisten maaseutumielikuvien sekä julkisen maaseutukuvan jäsentymiseen ihan uudella tavalla, ja he odottavatkin erilaisten maaseutuun liittyvien päivityksien lisääntyvän tulevaisuudessa laajasti. Myös Kuhmonen ym. (2014, 109) peräänkuuluttavat lisää puhetta ja tiedotusta maaseudun moderneista puolista ja menestymisen mahdollisuuksista taantumisesta puhumisen sijaan. Siksi omin sanoin kerrottuja innostavia tarinoita tarvitaan esimerkiksi sosiaalisessa mediassa osoittamaan, että maalla asuminen on mahdollista ja hyväksyttävää kenelle vain elämäntilanteesta riippumatta. Joka tapauksessa maaseudulla asuminen on nuorilla aikuisilla yleensä tietoinen valinta, kuten Hokkanenkin (2004, 77) tutkimuksessaan toteaa.

Ilmasto- ja ympäristöasiat ovat entistä tärkeämpiä kehittämisteemoja ja ne ovat nousseet esille myös tämän opinnäytetyön kehittämistyöskentelyn aikana. Samoin ilmastoon liittyviä toimia on kirjattu Keskipiste-Leaderin tulevan ohjelmakauden 2023-2027 strategiaan entistä tarkemmin, myös nuorten kanssa tehtävien toimien osalta (Keskipiste-Leader 2022e, 14). Ilmasto-tema on luonnollisesti tärkeä ja ajankohtainen myös maaseudulla, mutta siihen on ollut jostain

syystä haastava tarttua paikallisen kehittämisen näkökulmasta. Nuoret aikuiset osallistava ilmastoteemainen hanke toteuttaisi hyvin niin Keskipiste-Leaderin uutta strategiaa kuin nuorilta aikuisilta opinnäytetyön aikana nousseita toiveita. Tähän voi ottaa mukaan myös muualla asuvia nuoria aikuisia hyödyntämällä etäyhteyksiä ja kytkemällä kehittämistyötä entistä enemmän sosiaalisen median alustoihin. Digitalisaatio mahdollistaakin ihmisten osallistumisen paremmin ajasta ja paikasta riippumatta (Hyyryläinen & Ryyänen 2018, 35).

Toikon & Rantasen (2009, 125) mukaan kehittämistyössä olennaista on myös kehittämisprosessissa syntyneen tiedon ja tulosten leviäminen toimintaympäristössä. Opinnäytetyö on tehty Keskipiste-Leaderin alueen ja toiminnan näkökulmasta, mutta tulokset ovat hyödynnettävissä myös muissa Suomen Leader-yhdistyksissä niiden strategisten tavoitteiden ja käytettävissä olevien resurssien mukaan. Kansainvälisen yhteistyön kautta tuloksia ja hyviä käytäntöjä voi levittää myös muille Leader-ryhmille Euroopassa. Keskipiste-Leaderin erityisesti nuoriin liittyvää toimintaa kiinnostaa eurooppalaisia Leader-toimijoita ja toiminnan tuloksia on esitelty useiden eri yhteyksissä aiemminkin. Leader-toiminnan periaatteita on verkostoituminen, jonka avulla Leader-ryhmät voivat oppia toisiltaan ja yhteistyö on monilla alueilla Suomessa koko ajan entistä tavoitteellisempaa ja laatua kehittävä (Jänis 2018, 111, 114). Tällainen Leader-toimijoiden ”oppimisverkosto” mahdollistaakin hyvin uuden tiedon levittämisen, kehittämistulosten vertailun tai vaikkapa uuden tiedon tuottamisen (Toikko & Rantanen 2009, 88).

Opinnäytetyön aikana keräämäni tiedon perusteella minusta tuntuu entistä vahvemmin siltä, että maaseudulla on yhä tulevaisuus ja maaseutu on täynnä mahdollisuuksia yrittää, elää ja voida hyvin monilla eri tavoin. Erilaisten maailmanlaajuisten kriisien uhatessa maaseutu on turvallinen ja yhteisöllinen paikka asua sekä kansallisen huoltovarmuuden tuottaja. Maaseutu on tulevaisuudessa yhä useamman valinta pysyvän tai monipaikkaisen asumisen paikkana, erityisesti nuorten aikuisten keskuudessa. Leader-ryhmät voivat olla eturintamassa viemässä tätä mahdollisuuksien maaseutukuvaa eteenpäin, yhdessä alueensa asukkaiden kanssa. Odotan mielenkiinnolla opinnäytetyön tuloksena käynnistyvien hankkeiden vaikutuksia ja nuorten aikuisten entistä aktiivisempaa osallistumista alueemme kehittämiseen.

LÄHTEET

- Ala-Kyyny, Juuso 2020. Etätyöstä etätyöhön. Pääkirjoitus. *Signum* 52(3), 3. Viitattu 28.5.2022. <https://journal.fi/signum/article/download/99222/56925>
- ARENE 2019. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Viitattu 18.9.2022. <https://www.arena.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?t=1578480382>
- Björn, Ismo & Pöllänen, Pirjo 2020. Koronteeni ja maaseutu. *Maaseutututkimus* 28(2), 106–109. Viitattu 26.5.2022. <https://journal.fi/maaseutututkimus/article/view/99286>
- Ebrand Group & Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelut 2022. Suomessa asuvien 13-29-vuotiaiden nuorten sosiaalisen median palveluiden käyttäminen ja läsnäolo. Viitattu 18.9.2022. <https://wordpress.ebrand.fi/somejanuoret2022/2-suosituimmat-sosiaalisen-median-palvelut/>
- Euroopan Komissio 2014. Paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet. Koheesiopolitiikka 2014-2020. Esite 26.3.2014. Viitattu 27.5.2022. https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/community_fi.pdf
- European Network for Rural Development ENRD 2021. LEADER/CLLD explained. LEADER Toolkit. Viitattu 26.5.2022. https://enrd.ec.europa.eu/leader-clld/leader-toolkit/leaderclld-explained_en
- European Youth Portal 2022. Youth Strategy. Viitattu 12.10.2022. https://youth.europa.eu/strategy_en
- Green, Malva 2020. Nuoret aktiivisina ilmastotoimijoina. Teoksessa Kristiina Hannukainen (toim.) *Kestävän elämän muutosvoimaa järjestötoiminnasta*. Opintokeskus Sivis. Viitattu 9.9.2022. https://www.ok-sivis.fi/media/materiaalit-osio/selvitykset-ja-tutkimukset/kestavan_elaman_muutosvoimaa_jarjestotoiminnasta_opintokeskus_sivis.pdf
- Harju, Aaro 2020a. Kansalainen voi olla aktiivinen monella tavalla. Artikkelit 30.11.2020. Viitattu 26.5.2022. <https://kansalaisyhteiskunta.fi/tietopankki/kansalainen-voi-olla-aktiivinen-monella-tavalla/>
- Harju, Aaro 2020b. Suomalaisen kansalaistoiminnan historiaa. Artikkelit 30.11.2020. Viitattu 26.5.2022. <https://kansalaisyhteiskunta.fi/tietopankki/suomalaisen-kansalaistoiminnan-historiaa/>
- Heikkinen, Hannu L.T. 2006. Toimintatutkimuksen lähtökohdat. Teoksessa Hannu L.T. Heikkinen & Esa Rovio & Leena Syrjälä (toim.) *Toiminnasta tietoon. Toimintatutkimuksen menetelmät ja lähestymistavat*. Helsinki: Kansanvalistusseura, 16-38.
- Heikkinen, Hannu L.T. & Kiilakoski, Tomi & Rovio, Esa 2006. Toimintatutkimus prosessina. Teoksessa Hannu L.T. Heikkinen & Esa Rovio & Leena Syrjälä (toim.) *Toiminnasta tietoon. Toimintatutkimuksen menetelmät ja lähestymistavat*. Helsinki: Kansanvalistusseura, 78-93.
- Hietamies, Eve 2020. Miksi Suomi kaupungistuu ja maaseutu autioituu? Maaltamuutto alkoi Suomesta jo oikeastaan 1880-luvulta. Siihen on kaksi syytä, kova ja pehmeä. *Apu* 29.7.2020.

- Viitattu 28.5.2022. <https://www.apu.fi/artikkelit/miksi-suomi-kaupungistuu-ja-maaseutu-autioituu>
- Hokkanen, Mari 2004. "Se on niin kun tietonen valinta mulle." Tutkimus nuorten aikuisten maalla asumisesta. Tampereen yliopisto. Sosiologia. Pro gradu. Viitattu 29.9.2022. <https://urn.fi/urn:nbn:fi:uta-1-13463>
- Honkaniemi, Tuomas & Lundström, Niklas & Viinamäki, Olli-Pekka 2019. Neolokalismista kohti maaseudun paikkaseksikkyyttä - Millaista tarinaa yritykset kertovat maaseudusta? (From neolocalism to sexing up rural places – What kind of a story the companies tell about the rural?) Terra 131: 1, 19–32
- Honkatukia, Päivi & Kallio, Jenni & Lähde, Miia & Mölkänen, Jenni 2020. Omana itsenä osa yhteiskuntaa. Itsenäistyvät nuoret aikuiset kansalaisina. Tampereen yliopisto. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta. Erillisteokset ja sarjajulkaisut. Viitattu 26.5.2022. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-1731-7>
- Hyyryläinen, Torsti & Ryyänen, Toni 2018. Maaseutukuvat ja -mielikuvat maaseudun kehittämisessä. Maaseudun Uusi Aika 2-3, 24–38. Viitattu 26.5.2022. <http://www.mua-lehti.fi/wp-content/uploads/2018/10/hyyrylainen-ja-ryynanen.pdf>
- Hyyryläinen, Torsti & Tuisku, Sofia 2016. Sosiaalisesta mediasta ratkaisuja paikalliseen vaikuttamiseen. Helsinki: KAKS - Kunnallisan alan kehittämissäätiö. Viitattu 11.9.2022. <https://kaks.fi/wp-content/uploads/2016/12/Tutkimusjulkaisu-100.pdf>
- Idström, Anna 2016. Sosiaalinen media, teknologia ja demokratiakehitys. Artikkelit 6.10.2016. Kvartti 3/2016. Viitattu 16.9.2022. <https://www.kvartti.fi/fi/artikkelit/sosiaalinen-media-teknologia-ja-demokratiakehitys>
- Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä JEDU 2022. JEDU. Viitattu 26.5.2022 <https://www.jedu.fi/jedu>
- Jänis, Laura 2018. Yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen Suomessa nyt ja tulevaisuudessa. Maaseudun Uusi Aika 2-3, 110-120. Viitattu 26.5.2022. <http://www.mua-lehti.fi/wp-content/uploads/2018/10/janis.pdf>
- Kananen, Jorma 2014. Toimintatutkimus kehittämistutkimuksen muotona. Miten kirjoitan toimintatutkimuksen opinnäytetyönä? Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kattilakoski, Mari & Rantamäki, Niina & Heinäaro, Aliisa 2022. Maaseudun 100 sosiaalista innovaatiota - tietopankki maaseudun kansalaisyhteiskuntalähtöisistä sosiaalisista innovaatioista. Spatia-raportteja 3/2022. Itä-Suomen yliopisto. Viitattu 25.10.2022. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-61-4597-6>
- Kehitysvammaisten Tukiliitto ry 2019. Osallisuuden ja osallistumisen ero. Uutinen 8.4.2019. Viitattu 26.5.2022. https://www.tukiliitto.fi/ajankohtaista/osallisuuden_ja_osallistumisen_ero/
- Keskipisteen Nuoret 2021. Nuoriso Leader – Uudelle vuosikymmenelle -podcast. Viitattu 23.9.2022. <https://soundcloud.com/keskipisteen-nuoret>
- Keskipiste-Leader ry 2014. Aistijana ajassa –kumppanina kehittämisessä 2014-2020. Kehittämistrategia. Viitattu 26.5.2022. <https://keskipisteleader.fi/wp-content/uploads/2021/06/strategia2014-2020final-a.pdf>

- Keskipiste-Leader ry 2022a. Keskipiste-Leaderin toiminta. Viitattu 26.5.2022. <https://keskipisteleader.fi/keskipiste-leader/>
- Keskipiste-Leader ry 2022b. Nuorten kokoisille ideoille! Viitattu 26.5.2022. <https://keskipisteleader.fi/nuoret/>
- Keskipiste-Leader ry 2022c. Toimintakertomus 2021. Viitattu 19.9.2022. <https://keskipisteleader.fi/wp-content/uploads/2022/09/toimintakertomus-2021-keskipiste.pdf>
- Keskipiste-Leader ry 2022d. Yhdistys. Viitattu 28.5.2022. <https://keskipisteleader.fi/keskipiste-leader/yhdistys/>
- Keskipiste-Leader ry 2022e. Yrittäjän ympäristö – kehittäjän keskipiste. Kehittämisstrategia 2023-2027. Viitattu 9.9.2022. <https://keskipisteleader.fi/wp-content/uploads/2022/09/keskipiste-leader-ry-kehittamisstrategia-2023-2027.pdf>
- Kiilakoski, Tomi 2016. Nuoruus kauempana: etäisyydet luovat eriarvoisuutta. Näkökulma 27. Nuorisotutkimusverkosto. Viitattu 9.9.2022 <https://www.nuorisotutkimusseura.fi/nakokulma27>
- Kuhmonen, Tuomas & Luoto, Liisa & Turunen, Jenny 2014. Nuorten tulevaisuuskuvat maa-seudun kehittämistyön lähtökohtana. Tulevaisuuden tutkimuskeskus Tutu-julkaisuja 2/2014. Turun Yliopisto. Turun kauppakorkeakoulu. Viitattu 26.5.2022. <http://www.utupub.fi/handle/10024/146923>
- Kunnallisalan kehittämissäätiö KAKS 2021. Yli 700.000 suomalaista harkitsee muuttoa lähivuosina –haetaan viihtyisyyttä, luonnonläheisyyttä ja turvallisuutta. Kyselytutkimus. Viitattu 26.5.2022. https://kaks.fi/wp-content/uploads/2022/02/tutkimusosio_yli_700-000_suomalaista_harkitsee_muuttoa_lahivuosina_.pdf
- Kuula, Arja 2011. Tutkimusetiikka: aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Tampere: Vastapaino.
- Laasasenaho, Kari 2020. Maaseutua kehitetään koronasta huolimatta. Soinilainen (Kesä 2020), 10. Viitattu 28.5.2022. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/434759/Laasasenaho_Maaseutua_kehitetään_koronasta_huolimatta.pdf?sequence=1
- Leader Suomi 2022a. Mitä on Leader? Viitattu 26.5.2022. <https://www.leadersuomi.fi/fi/mita-on-leader/>
- Leader Suomi 2022b. Rahoitus. Viitattu 9.9.2022. <https://www.leadersuomi.fi/fi/rahoitus/>
- Lehtonen, Olli & Vihinen, Hilikka 2020. Kohti kestäväää monipaikkaista yhteiskuntaa. Maaseutututkimus 28(1), 103-111. Viitattu 28.5.2022. <https://journal.fi/maaseutututkimus/article/download/94489/53264>
- Lowe, Philip & Ray, Christopher & Ward, Neil & Wood, David & Woodward, Rachel 1999. Participation in Rural Development. Dublin: European foundation for the improvement of living and working conditions. Viitattu 26.5.2022. https://www.researchgate.net/profile/Rachel-Woodward-3/publication/255506958_Participation_in_Rural_Development/links/0a85e534f6761c49ae000000/Participation-in-Rural-Development.pdf
- Luonnonvarakeskus 2020. Maaseutubarometri 2020. Viitattu 26.5.2022. <https://www.maaseutopolitiikka.fi/paatoksenteontueksi/tietoa/maaseutubaro>

- Maaseudun Sivistysliitto 2021. Tää on mulle tärkeä. Viitattu 18.9.2022. <https://msl.fi/osallisuus/tomt/>
- Maaseudun Sivistysliitto 2022. Ystävänä-kirja kunnille, jotka haluavat kuulla nuoria aikuisia. Viitattu 23.9.2022. <https://msl.fi/material/ystavani-kirja-kunnille/>
- Maaseudun Tulevaisuus 2022. Tulevaisuudenusko vahvistaa maaseudun vetovoimaa. Pääkirjoitus. Maaseudun Tulevaisuus 31.1.2022.
- Maaseutuverkosto 2021. Monipaikkaisuuteen tartuttiin vaikuttajayhteistyöllä. Uutinen 17.12.2021. Viitattu 9.9.2022. <https://www.maaseutu.fi/maaseutuverkosto/uutiset/uutiset-2021/monipaikkaisuuteen-tartuttiin-vaikuttajayhteistyolla>
- Maaseutuverkosto 2022. Verkostopalvelut. Viitattu 23.9.2022. <https://www.maaseutu.fi/maaseutuverkosto/verkostopalvelut>
- MDI 2021. Suomi kaupungistuu, seutuistuu ja kansainvälistyy 2020- ja 2030-luvuilla. Tiedote 1.6.2021. Viitattu 28.5.2022. <https://www.mdi.fi/tiedote-suomi-kaupungistuu-seutuistuu-ja-kansainvalistyy-2020-ja-2030-luvuilla/>
- Mikkonen, Niina 2022. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemus kaupungissa: asukastoiminnan mallin kehittämistyö kohderyhmänä nuoret aikuiset. LAB Ammattikorkeakoulu. Muotoiluinstituutti. Opinnäytetyö. Viitattu 9.9.2022. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202205047122>
- Myllyniemi, Sami & Berg, Päivi 2013. Nuoria liikkeellä! Nuorten vapaa-aikatutkimus 2013. Nuorisosiain neuvottelukunnan julkaisu, nro 49. Viitattu 26.5.2022. https://tietoanurista.fi/wp-content/uploads/2013/05/Nuoria_liikkeell%C3%A4_verkko.pdf
- Mäenpää, Pasi & Faehnle, Maija 2021. Neljäs sektori. Kuinka kaupunkiaktivismi haastaa hallinnon, muuttaa markkinat ja laajentaa demokratiaa. (E-kirja.) Tampere: Vastapaino 2021.
- Nivala, Elina & Rynänen, Sanna 2013. Kohti sosiaalipedagogista osallisuuden ideaalia. Sosiaalipedagoginen aikakauskirja 14(21), 9-41. Viitattu 26.10.2022. https://www.academia.edu/download/36818182/Nivala_Rynanen.pdf
- Nivala, Elina 2021. Osallisuuden moninaisuus. Artikkelit 14.4.2021. Viitattu 26.5.2022. <https://kansalaisyhteiskunta.fi/tietopankki/osallisuuden-moninaisuus/>
- Nuorisolaki 1285/2016. Annettu Helsingissä 21.12.2016.
- Nurmi, Jari-Erik 2006. Nuoruusiän kehitys: etsintää, valintoja ja noidankehiä. Teoksessa Paula Lyytinen & Mikko Korhonen & Heikki Lyytinen (toim.) Näkökulmia kehityspsykologiaan: kehitys kontekstissaan. 1.-7. painos. Porvoo ; Helsinki ; Juva: WSOY, 256-274.
- Nurmi, Jari-Erik & Ahonen, Timo & Lyytinen, Heikki & Lyytinen, Paula & Pulkkinen, Lea & Ruoppila, Isto 2014. Ihmisen psykologinen kehitys. 6. painos. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Nurmiranta, Hanna & Leppämäki, Päivi & Horppu, Sari 2014. Kehityspsykologiaa lapsuudesta vanhuuteen. 5. muuttamaton painos. Helsinki: Kirjapaja.
- Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2014. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. 3. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

- Oksa, Ella 2021. Monipaikkaisesti merkityksessä maaseutu. Tapaustutkimus etätyöstä Evijärvellä. Vaasan yliopisto. Aluetiede. Pro Gradu. Viitattu 28.5.2022. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2021042928033>
- Opetushallitus 2022. Nuorisovaihto. Viitattu 23.9.2022. <https://www.oph.fi/fi/ohjelmat/nuorisovaihto>
- Opintopolku 2022. Viitattu 9.9.2022. https://opintopolku.fi/konfo/fi/haku/lukio?order=desc&sjainti=maakunta_17&size=20&sort=score
- Rannanpää, Sari & Pyykkönen, Sinikukka & Heikkinen, Benjamin & Koivisto, Aleks & Ranta, Tommi & Pylkkänen, Päivi & Hyyryläinen, Torsti 2020. Leader-toimintatavan arviointi. Maaseutuohjelma 2014–2020. Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 2020:1. Maa- ja metsätalousministeriö. Viitattu 26.5.2022. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162003>
- SOSTE 2022. Osallisuus on tunne siitä, että kuuluu johonkin. Artikkel. Viitattu 26.5.2022. <https://www.soste.fi/kansalaisyhteiskunta/osallisuus-on-tunne-siita-etta-kuuluu-johonkin/>
- Stranius, Leo 2019. Kolmas ja neljäs sektori - kunnat kuplien yhdistäjänä? Blogi 17.9.2019. <https://www.kuntaliitto.fi/blogi/2019/kolmas-ja-neljas-sektori-kunnat-kuplien-yhdistajana>
- Suomen Kylät ry 2022. Leader-hankkeissa talkoiltu 55 miljoonan euron edestä. Tiedote 31.5.2022. Viitattu 9.9.2022. <https://suomenkylat.fi/leader-hankkeissa-talkoiltu-55-miljoonan-euron-edesta/>
- Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestörakenne [verkkajulkaisu]. ISSN=1797-5379. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 26.5.2022]. Saantitapa: <http://www.stat.fi/til/vaerak/index.html>
- Suomen ympäristökeskus SYKE 2020. Alueluokkien kuvaukset. Viitattu 26.5.2022. https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Elinymparisto_ja_kaavoitus/Yhdyskuntarakenne/Tieto_yhdyskuntarakenteesta/Kaupunkimaaseutu_luokitus/Alueluokkien_kuvaukset
- Suomen ympäristökeskus SYKE 2022. Kaupunki-maaseutu-luokitus. Viitattu 26.5.2022. https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Elinymparisto_ja_kaavoitus/Yhdyskuntarakenne/Tieto_yhdyskuntarakenteesta/Kaupunkimaaseutu_luokitus
- Suutari, Timo & Rinne-Koski, Katja & Riukulehto, Sulevi 2021. Juuret Juniorille - Maaseudun lasten ja nuorten kotiseututietoisuuden rakentuminen. Raportteja 214. Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti. Viitattu 29.9.2022. <http://hdl.handle.net/10138/341716>
- Tantarimäki, Sami 2020. Etätyö tulee taas! Työn murroksen mukanaan tuomat mahdollisuudet maaseudun kunnille ja kaupungeille. Maaseutututkimus 28(1), 85-102. Viitattu 28.5.2022. <https://journal.fi/maaseutututkimus/article/download/94488/53265>
- Tikkanen, Helena 2018. "Täällä on aika iso vapaus tehdä asioita": maaseudun nuorten miesten kokemuksia arjesta. Itä-Suomen Yliopisto. Yhteiskuntapolitiikka. Pro Gradu. Viitattu 26.5.2022. <https://erepo.uef.fi/handle/123456789/19315>
- Toikko, Timo & Rantanen, Teemu 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Näkökulmia kehittämisprosessiin, osallistamiseen ja tiedontuotantoon. 3. painos. Tampere: Tampere University Press.

- Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2013. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Viitattu 18.9.2022. https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf
- Vaasan yliopisto 2020. Korona-aika etätöineen voi tasa-arvoistaa asuinpaikkoja. Uutinen 8.4.2020. Viitattu 28.5.2022. https://www.uwasa.fi/fi/news/etatyo_ja_maaseutu
- Vilka, Hanna 2021. Näin onnistut opinnäytetyössä: ratkaisut tutkimuksen umpikujiin. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Youth Goals 2022. #6 Moving Rural Youth Forward. Viitattu 12.10.2022. <https://youth-goals.eu/yg6>

LIITTEET

Liite 1. Alkukartoituskysely

Keskipiste

Nuoret aikuiset Keskipiste-Leaderin toiminnassa

Hei Keskipiste-Leaderin alueen kunnissa (Haapajärvi, Haapavesi, Kärsämäki, Nivala, Pyhäjärvi, Pyhäntä, Reisjärvi, Siikalatva) asuva tai sieltä kotoisin oleva 18-29 -vuotias nuori aikuinen! Tämä kysely on tarkoitettu juuri sinulle.

Kyselyn tavoitteena on selvittää tapoja, joilla nuoria aikuisia saadaan kiinnostumaan alueen kehittämisestä ja Leader-toiminnasta. Lisäksi tarkoituksena on kehittää toimintamalli tai -malleja, joilla nuoret aikuiset voivat osallistua Leader-toimintaan ja alueen kehittämiseen itselleen mielekkäällä tavalla.

Kysymyksiä on yhteensä 16 ja kyselyyn vastaamiseen menee arviolta 10-15 minuuttia. Vastaaminen tapahtuu nimettömänä. Kaikki vastaukset käsitellään luottamuksella eikä yksittäistä vastaajaa ole mahdollista tunnistaa. Kyselyyn vastaaminen ei myöskään sido sinua mihinkään. Järjestämme kuitenkin jatkokyöskentelyä varten 1-2 ideapajaa. Kyselyn lopuksi voit jättää yhteystietosi, jos ideapajoihin osallistuminen kiinnostaa. Huom! Yhteystietojasi ei voi yhdistää muihin vastauksiin. [Tietosuojaseloste](#)

Voit ennen vastaamistasi lukea lisää Keskipiste-Leaderin toiminnasta os. www.keskipisteleader.fi

Kysely liittyy yhteisöpedagogin ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyöhöni Humanistisen ammattikorkeakoulussa ja sen tilaajana on Keskipiste-Leader ry. Opinnäytetyö julkaistaan avoimessa Theseus-tietokannassa.

Osallistumisesi on meille tärkeää, kiitos kun vastaat kyselyyn! Kysely on auki 16.4.2022 asti.

Jos sinulla on kysyttävää opinnäytetyöstä tai tästä kyselystä, voit ottaa minuun yhteyttä:

Anni-Mari Isoherranen
hankeneuvoja
Keskipiste-Leader ry
anni-mari.isoherranen@keskipisteleader.fi
p. 040 544 8643

Opinnäytetyön ohjaajana toimii Kimmo Lind, kimmo.lind@humak.fi

Vastaamalla kyselyyn vahvistat suostumuksesi osallistua tähän tutkimukseen ja siihen, että vastauksiasi saa käyttää osana tutkimusta.

Ensimmäisissä kysymyksissä kerätään hieman taustatietoa vastaajista.

1. Ikäsi *

- 18-20
- 21-23
- 24-26
- 27-29

2. Oletko tällä hetkellä *

- Töissä
- Yrittäjä
- Työtön
- Opiskelija
- Työelämän ulkopuolella
- Jokin muu
- En halua vastata

3. Asuinpaikkasi. Asutko jossain seuraavista kunnista: Haapajärvi, Haapavesi, Kärsämäki, Nivala, Pyhäjärvi, Pyhäntä, Reisjärvi, Siikalatva *

- Kyllä (siirry kysymykseen 5)
- En juuri nyt, mutta minulla on yhteys johonkin kunnista (siirry vastaamaan kohtaan 4)

4. Millainen yhteys sinulla on alueen kuntiin, jos et juuri nyt asu alueella (esim. olet kotoisin alueelta, mutta opiskelet tällä hetkellä muualla):

5. Asutko *

- Taajamassa / kuntakeskuksessa
- Kylällä / haja-asutusalueella

6. Mitkä ovat mielestäsi 1-3 parasta asiaa omalla paikkakunnalla tai kylällä. Huom! Tässä kysymyksessä tarkoitetaan Keskipiste-Leaderin alueella sijaitsevia kuntia. *

7. Osallistutko aktiivisesti johonkin yhdistys-, luottamus- tai vapaaehtoistoimintaan (voit valita useampia vaihtoehtoja)? *

- Oppilas- tai opiskelijakunta
- Nuorisovaltuusto
- 4H
- Kyläyhdistys
- Maa- ja kotitalousseura
- Metsästysseura
- MLL
- Urheiluseura
- MTK
- Yrittäjäyhdistys

Minulla on mahdollisuudet kehittää omaa asuinympäristöäni

Seuraavat kysymykset koskevat Keskipiste-Leaderin toimintaan osallistumista.

Keskipiste-Leaderin toimintaan voi osallistua monin tavoin:

- Nuoriso Leader –tuen hakeminen Keskipiste-Leaderilta
- Osallistuminen Keskipiste-Leaderin nuorisotyöryhmän toimintaan
- Osallistuminen johonkin muuhun Keskipiste-Leaderin nuorille suunnattuun toimintaan (esimerkiksi kansainväliset leirit)
- Yhdistys tai muu vastaava yhteisö saa hanketukea Keskipiste-Leaderin kautta
- Osallistuminen Leader-rahoitetun hankkeen toteuttamiseen (esim. talkoissa)
- Yritystuen hakeminen Keskipiste-Leaderin kautta
- Keskipiste-Leader ry:n hallitukseen kuuluminen
- Keskipiste-Leader ry:n jäsenyys

11. Mitä tiedät Keskipiste-Leaderin toiminnasta *

- Olen kuullut Keskipiste-Leaderin toiminnasta, mutta en ole itse osallistunut toimintaan (siirry kysymykseen 13)
- Olen itse osallistunut Keskipiste-Leaderin toimintaan (siirry kysymykseen 12)
- En ole aiemmin kuullut Keskipiste-Leaderista tai sen toiminnasta (siirry kysymykseen 13)

12. Mihin toimintaan olet osallistunut (voit valita useampia vaihtoehtoja)?

- Olen tai ryhmäni on hakenut Nuoriso Leader –tukea Keskipiste-Leaderilta
- Olen osallistunut Keskipiste-Leaderin nuorisotyöryhmän toimintaan
- Olen osallistunut johonkin muuhun Keskipiste-Leaderin nuorille suunnattuun toimintaan (esimerkiksi kansainväliset leirit)
- Olen ollut mukana yhdistyksen toiminnassa, joka on saanut hanketukea Keskipiste-Leaderin kautta
- Olen ollut mukana Leader-rahoitetun hankkeen toteuttamisessa (esim. talkoissa)

- Olen hakenut yritystukea Keskipiste-Leaderin kautta
- Olen tai olen ollut mukana Keskipiste-Leader ry:n hallituksessa
- Olen Keskipiste-Leader ry:n jäsen

13. Millainen Keskipiste-Leaderiin liittyvä toiminta kiinnostaa sinua (voit valita useampia)? *

- Nuoriso Leader –tuen hakeminen Keskipiste-Leaderilta
- Osallistuminen Keskipiste-Leaderin nuorisotyöryhmän toimintaan
- Osallistuminen johonkin muuhun Keskipiste-Leaderin nuorille suunnattuun toimintaan (esimerkiksi kansainväliset leirit)
- Yhdistys tai yhteisö, jossa olen mukana voisi hakea rahoitusta Keskipiste-Leaderin kautta
- Osallistuminen Leader-rahoitetun hankkeen toteuttamiseen (esim. talkoot)
- Yritystuen hakeminen Keskipiste-Leaderin kautta
- Keskipiste-Leader ry:n hallitusjäsenyys
- Keskipiste-Leader ry:n jäsenyys
- Toiminta johonkin teemaan liittyen (esim. sosiaalinen media, maalla asuminen, ilmastoasiat...)
- Keskipiste-Leaderin toimintaan osallistuminen ei kiinnosta minua

14. Millä tavoin nuoret aikuiset voisivat osallistua alueen kehittämiseen ja/tai Keskipiste-Leaderin toimintaan? *

15. Millä tavoin Keskipiste-Leader tavoittaisi parhaiten nuoret aikuiset? *

16. Muita ajatuksia tai kommentteja kyselyn aiheeseen liittyen?

Vastausten lähettämisen jälkeen sinulta kysytään vielä kiinnostusta osallistua erilliseen ideatyöpajaan jatkotyöskentelyä varten. Jos haluat osallistua ideatyöpajaan, valitse Kyllä ja jätä yhteystietosi seuraavalla sivulla avautuvaan lomakkeeseen. Muussa tapauksessa valitse Ei.

Yhteystietoja ei voida yhdistää muihin vastauksiin. Kiitos paljon!